

Ympäristöohjelma – Top Camping Kalajoki

Laura Juottonen, Miriam Nieminen

Matkailun koulutusohjelma

<p>Tekijät Laura Juottonen, Miriam Nieminen</p>	<p>Aloitusvuosi 2010</p>
<p>Raportin nimi Ympäristöohjelma – Top Camping Kalajoki</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 51 + 16</p>
<p>Ohjaaja Annika Konttinen</p>	
<p>Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana oli Top Camping Kalajoki, jolle suunniteltiin ympäristöohjelma. Opinnäytetyön tavoitteina oli toteuttaa toimiva ympäristöohjelma leirintäalueelle ja tehdä siitä sellainen, että yritys voi sen avulla kouluttaa henkilökuntansa ympäristöystävälliseen toimintaan sekä vaikuttaa leirintäalueen arvokkaan ympäristön liiallisen rasittamisen vähentämiseen. Työn tekijät halusivat oppia yritysten ja matkailualaan liittyvästä ympäristövastuullisuudesta sekä ympäristöohjelman suunnittelusta.</p> <p>Opinnäytetyön teorettinen viitekehys pohjautui ympäristövaikutuksiin ja yritysvastuuseen liittyvään kirjallisuuteen. Teoriaa ja tietoa kerättiin muun muassa Top Camping Kalajoen leirintäalueesta, yrityksen ympäristövastuusta, kestävästä kehityksestä, ympäristöohjelmasta, leirintäalueen ympäristövaikutuksista sekä aineistonhankintamenetelmistä.</p> <p>Ympäristöohjelma toteutettiin produktiivisesti ja aineistonhankinta perustui kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen piirteisiin, koska työssä pyrittiin ymmärtämään ympäristöystävällisyyden merkitystä asiakkaiden, henkilökunnan sekä yrityksen näkökulmasta. Aineistonhankintamenetelminä käytettiin kyselyä, temahaastattelua sekä havainnointia. Kyselylomake teetettiin asiakkaille ja haastattelut leirintäalueen henkilökunnalle. Opinnäytetyöntekijät suorittivat myös havainnointia kesän 2013 aikana. Opinnäytetyön raporttiosuudessa esitellyn teorettisen viitekehysten sekä kyselyistä, haastatteluista ja havainnoinneista saatujen tulosten sekä johtopäätösten perusteella laadittiin ympäristöohjelma Top Camping Kalajoen leirintäalueelle, pääasiassa henkilökunnan käyttöön.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena tehdyn ympäristöohjelman pääkohdat olivat energiankulutus, vedenkulutus ja jätevedet, jätehuolto, asiakkaiden informointi sekä tavoitteet tulevia vuosia varten. Pääkohtiin kirjoitettiin pieni johdanto aiheesta sekä ohjeita henkilökunnalle ympäristöystävällisestä käyttäytymisestä työpaikalla. Johtopäätöksenä voitiin sanoa, että leirintäalueen lähtökohdat olivat hyvät ympäristöystävälliselle toiminnalle, mutta kehitettävää löytyi vielä monelta osa-alueelta.</p>	
<p>Asiasanat Ympäristöohjelma, yrityksen ympäristövastuu, ympäristöystävällisyys, leirintäalue, Top Camping Kalajoki</p>	

Degree programme in Tourism

<p>Authors Laura Juottonen, Miriam Nieminen</p>	<p>Year of entry 2010</p>
<p>The title of thesis Environmental program – Top Camping Kalajoki</p>	<p>Number of pages and appendices 51 + 16</p>
<p>Supervisor Annika Konttinen</p>	
<p>This Bachelor's thesis was product-oriented and it was commissioned by Top Camping Kalajoki campsite. The main objective was to create a functional environmental program. The purpose of the program is to educate the company's employees to act in an environmental-friendly manner and to protect the valuable environment of the campsite. Furthermore, the authors of the study wanted to investigate sustainable responsibility in the tourism industry and to learn about creating a functional environmental program.</p> <p>The theoretical framework of the thesis is based on literature that deals with environmental effects and environmental responsibility of companies. As a basis for the theory part, information and literature on the campsite of Top Camping Kalajoki, sustainable development, environmental program and the environmental effects of the campsite were collected. These were complemented by literature on various methods of collecting data.</p> <p>The methodological approach of the study was qualitative, since the purpose was to understand the significance of environmental friendliness from the angle of customers, employees and company. The data were collected during the summer 2013 as follows: customers were inquired by means of a questionnaire whereas theme interview were conducted with the employees. Additionally observation was used at the campsite for collecting data. The environmental program was created on the basis of the theoretical framework, empirical results as well as conclusion drawn from the collected data. The environmental program is mainly for the use of employees.</p> <p>The study resulted in the environmental program and it includes five main components: energy consumption, water consumption and wastewater, waste management, informing of customers and future objectives. All these components included a small introduction to the subject and instructions for employees on environmental-friendly behaviour at the campsite. In conclusion the results indicated that the credentials of the campsite were good for environmental-friendly activity. However, Top Camping Kalajoki has a lot to improve in many fields.</p>	
<p>Key words Environmental program, corporate environmental responsibility, environmental friendliness, campsite, Top Camping Kalajoki</p>	

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Top Camping Kalajoki	3
3 Yrityksen ympäristövastuu.....	8
3.1 Ympäristövastuullisen toiminnan hallintajärjestelmät	10
3.2 Ympäristövastuun raportointi	11
4 Ympäristöohjelma	13
4.1 Ympäristöohjelma vaiheittain	15
4.2 Tiedotus, vastuunjako ja motivointi.....	17
5 Leirintäalueen ympäristövaikutukset	19
5.1 Energiankulutus.....	19
5.2 Vedenkulutus ja jätevedet.....	21
5.3 Jätehuolto	22
6 Aineiston hankinta	24
6.1 Kysely.....	26
6.2 Haastattelu.....	27
6.3 Havainnointi.....	28
6.4 Tutkimuksen luotettavuus.....	30
7 Aineiston hankinnan tulokset.....	32
7.1 Kyselylomakkeet asiakkaille	32
7.2 Henkilökunnan haastattelut	34
7.3 Leirintäalueen havainnointi.....	37
8 Johtopäätökset.....	39
Lähteet.....	46
Liitteet.....	52
Liite 1. Opinnäytetyöprosessin aikataulu	52
Liite 2. Kyselylomake leirintäalueen asiakkaille	53
Liite 3. Haastattelukysymykset leirintäalueen henkilökunnalle.....	56
Liite 4. Leirintäalueen havainnointipohja.....	57
Liite 5. ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun.....	58
Liite 6. Ympäristöohjelma – Top Camping Kalajoki	62

1 Johdanto

Opinnäytetyön toimeksiantajana on yritys nimeltä Top Camping Kalajoki, missä toinen työn tekijöistä suoritti työharjoittelunsa kesän 2013 aikana ja toinen vieraili kesäkuun lopussa Kalajoella, tutustuen kyseiseen leirintäalueeseen. Molemmat opinnäytetyötekijät ovat kiinnostuneita matkailun ympäristövastuullisesta puolesta. Top Camping Kalajoen leirintäalue, josta käytetään myöhemmin pelkästään nimitystä leirintäalue, sijaitsee luonnon läheisyydessä ja sen on otettava toimintaympäristönsä huomioon suojellakseen sitä parhaalla mahdollisella tavalla. Tämän vuoksi opinnäytetyöntekijät haluavat tehdä työnsä kyseiselle yritykselle.

Tämän työn produktina opinnäytetyöntekijät laativat ympäristöohjelman (liite 6) Top Camping Kalajoen leirintäalueelle. Yritys haluaa opinnäytetyöntekijöiden suunnitteleman ympäristöohjelman kahdesta syystä. Ensimmäinen syy on se, että ympäristöarvot matkailualalla nousevat esille enemmän ja enemmän, myös yhtenä kilpailukeinona. Asiakkaat arvostavat yrityksiä, joissa tähän puoleen on kiinnitetty huomiota ja se saattaa vaikuttaa yhä voimakkaammin asiakkaiden ostopäätökseen. Toisena syynä on se, että yritys haluaa kuormittaa toimintaympäristöään vähemmän, koska etenkin Kalajoen ympäristö on arvokasta dyynimaisemaa ja pohjavesialuetta.

Opinnäytetyöntekijöiden päätavoitteena on toteuttaa ympäristöohjelma leirintäalueelle, jota yritys voi hyödyntää kehittäessään toimintaansa entistä ympäristövastuullisemmaksi. Tavoitteena on tehdä yritykselle sellainen ympäristöohjelma, jonka avulla yritys voi kouluttaa henkilökuntaansa ympäristöystävälliseen toimintaan sekä vaikuttaa leirintäalueen arvokkaan ympäristön liiallisen rasittamisen vähentämiseen. Ympäristöohjelma on suunnattu pääasiassa henkilökunnalle. Ohjelman avulla halutaan opastaa henkilökuntaa ympäristövastuulliseen työskentelyyn ja toimintaan työpaikalla. Lisäksi ympäristöohjelman lopussa esitetyt tavoitteet on suunnattu yrityksen johdolle, päätösten tekijöille sekä omistajille, koska niihin asioihin vain he pystyvät vaikuttamaan. Tavoitteisiin lisäten työn tekijät haluavat oppia myös yritysten ja matkailualaan liittyvästä ympäristövastuullisuudesta sekä ympäristöohjelman suunnittelusta.

Luvuissa kahdesta kuuteen on opinnäytetyön taustatyönä kerättyä teoriaa ja muuta tietoa muun muassa Top Camping Kalajoen leirintäalueesta, yrityksen ympäristövastuusta, kestävästä kehityksestä ja ympäristöohjelmasta, leirintäalueen ympäristövaikutuksista sekä aineistonhankintamenetelmistä. Aineistonhankintamenetelminä, jotka esitellään luvussa kuusi, käytetään kyselyä, teemahaastattelua ja havainnointia. Aineiston hankinta toteutetaan kesän 2013 aikana Kalajoen leirintäalueella. Asiakkaille teetetään kyselylomake ja haastatteluja tehdään osalle leirintäalueen henkilökunnasta. Opinnäytetyöntekijät suorittavat myös havainnointia alueella.

Luvussa kuusi opinnäytetyöntekijät refleктоivat eli pohtivat ja arvioivat työn tekoprosessia sekä omaa työskentelyään. Käsiteltäviä aiheita ovat muun muassa aikataulutus, oma oppiminen ja ammatillinen kehittyminen. Tarkoituksena on miettiä, mitä opinnäytetyön teon aikana on opittu, mitä olisi voitu tehdä toisin ja miten opinnäytetyö vaikuttaa työn tekijöiden omaan ammatti-identiteettiin ja ammatilliseen kehittymiseen. Reflektion avulla opinnäytetyöntekijät voivat oppia tekemästään ja reflektion tavoitteena on syventää ymmärrystä uusista opituista asioista.

Opinnäytetyön raporttiosuudessa esitellyn teoreettisen viitekehyksen sekä kyselyistä, haastatteluista ja havainnoinneista saatujen seitsemännessä luvussa esitettyjen tulosten perusteella kirjoitetaan johtopäätökset lukuun kahdeksan. Johtopäätösten pohjalta laaditaan pääasiassa Kalajoen leirintäalueen henkilökunnalle suunnattu ympäristöohjelma, joka löytyy opinnäytetyön liitteestä kuusi. Ympäristöohjelma on toteutettu mukaillen raportissa olevaa kuviota seitsemän. Ensin on valittu kohde, jolle ympäristöohjelma tehdään, kartoitettu nykyinen tilanne, arvioitu hyötyjä ja asetettu tavoitteet. Kuviossa esiintyvät loput vaiheet jäävät yrityksen vastuulle.

2 Top Camping Kalajoki

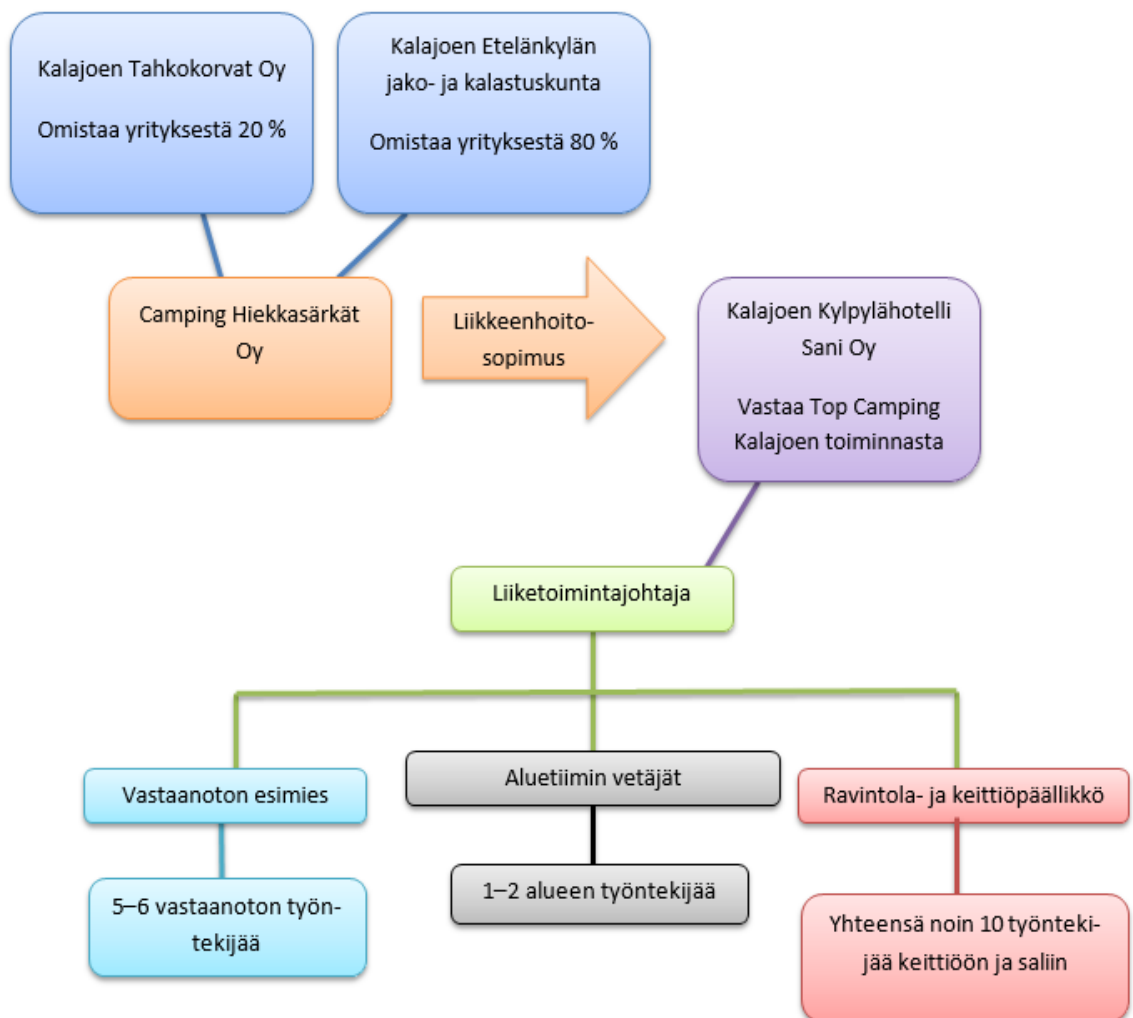
Top Camping Kalajoki on Camping Hiekkasärkät Oy:n omistama leirintäalue. Camping Hiekkasärkät Oy:n omistaa 20 prosenttisesti Kalajoen Tahkokorvat Oy ja 80 prosenttisesti Kalajoen Etelänkylän jako- ja kalastuskunta. Camping Hiekkasärkät Oy on vastuussa leirintäalueen toiminnasta, mutta tehnyt liikkeenhoitosopimuksen Kalajoen Kylpylähotelli Sani Oy:n kanssa. Edellä mainittu yritys vastaa leirintäalueen päivittäisestä toiminnasta Camping Hiekkasärkät Oy:n puolesta ja lukuun. (Tontti, Salmela & Fors 2013, 4.) Opinnäytetyöntekijöiden kokooman kaavion leirintäalueen organisaation rakenteesta voi nähdä kuvioista yksi.

Top Camping Kalajoen leirintäalue on luokiteltu neljän tähden leirintäalueeksi (asteikolla 1–5) tasoa ja viihtyisyyttä parantavan laadunvalvontajärjestelmän mukaan. Laatuvaatimuksissa huomioidaan asiakkaat, palveluiden tuottajat, Pohjoismainen yhdenmukaisuus sekä kansalliset erityispiirteet. Leirintäalueluokitus on väliaikainen ja tarkistetaan joka kolmas vuosi, viimeksi se on tarkistettu vuonna 2012. (Camping.fi 2013.) Ulkoilulain (13.7.1973/606) päivitetyn kolmannen luvun (22.12.1994/1343) 18 §:ssä leirintäalue kuvataan alla olevan määritelmän mukaan.

Aluetta, jolla majoitutaan tilapäisesti ja yleensä vapaa-aikana leirintämökkiin, teltaan, matkailuperävaunuun tai matkailuajoneuvoon ja jolla on yhteensä vähintään 25 leirintämökkiä taikka teltalle, matkailuperävaunulle tai matkailuajoneuvolle varattua paikkaa. Alue, jolla on vähintään 10 leirintämökkiä, on kuitenkin aina leirintäalue.

Camping Hiekkasärkät Oy:n toiminta-ajatuksena on virkistys- ja vapaa-ajanviettopalveluiden tarjoaminen laadukkaasti sekä turvallisesti. Toiminnan peruspilareita ovat onnellinen ja palveluun tyytyväinen asiakas, palvelujen sujuvuus, ammattitaitoinen ja motivoitunut sesonkihenkilökunta, tuloksellinen toiminta, alueellinen yhteistyö sekä kestävä kehitys. Liikeideana on toimia asiakasmielisesti ja laadukkaasti yhtenä Kalajoen kesäkauden veturiyrityksenä, huomioiden alueen voimatekijät. Yritys haluaa tuottaa ja tarjota kannattavasti elämyksellisiä leirintäaluepalveluja niin kotimaisille kuin ulkomaisille asiakkailleen. (Tontti ym. 2013, 4.) Yrityksen vuotuinen liikevaihto on noin 1 200 000 euroa (Tontti, M. 21.10.2013).

Leirintäalueen liiketoimintajohtajana toimii henkilö, jolla on management-sopimus ja näin ollen Kalajoen Kylpylähotelli Sani Oy maksaa hänen palkkansa. Keväisin työt aloittaa myyntihenkilö, joka toimii samalla kesän ajan leirintäalueen vastaanoton esimiehenä. Leirintäalueen vastaanoton esimiehen lisäksi Ravintola Surffariin palkataan ravintola- ja keittiöpäällikkö. Leirintäalueen vastaanottoon palkataan kesäksi 5–6 henkilöä esimiehen lisäksi, ja ravintolan keittiöön sekä saliin yhteensä noin kymmenen henkilöä. Leirintäalueen huoltotöistä rakennuksissa ja ulkoalueiden puhtaudesta vastaa aluetiimi, jonka vetäjänä toimii aluepäällikkö. (Tontti, M. 21.10.2013.)

Kuvio 1. Top Camping Kalajoen leirintäalueen organisaatiokaavio

Top Camping Kalajoen leirintäalue sijaitsee Pohjanmaalla, Kalajoen keskustasta noin kahdeksan kilometriä etelään. Leirintäalue on Valtatie 8:n varrella, joten sinne on helppo päästä omalla henkilöautolla. Lisäksi osa Oulun ja Kokkolan välillä kulkevista linja-

autoista kulkee Hiekkasärkkien alueen läpi, pysähtyen siellä sijaitsevien majoituspalveluiden lähellä. Kalajoen sijainnin kartalta ja etäisyyksiä muihin kaupunkeihin voi nähdä kuvioista kaksi. Oulusta Kalajoen leirintäalueelle on matkaa noin 130 kilometriä, Helsingistä noin 550 kilometriä ja Kokkolasta noin 70 kilometriä. (Kalajoki 2013.)

Kuvio 2. Kalajoen sijainti ja etäisyyksiä muihin kaupunkeihin (Kalajoki Golf 2013)

Top Camping Kalajoen leirintäalue on osa Kalajoen Hiekkasärkkien matkailukeskusta, jolta löytyy majoituspalveluiden lisäksi muun muassa ravintoloita, erilaisten aktiviteettien tarjoajia sekä illanviettopaikkoja. Leirintäalueen suurimmat kilpailijat löytyvät koko Kalajoen matkailualueelta, kuten muut majoitus- ja ohjelmalveluita tarjoavat yritykset. Muita kilpailijoita ovat muun muassa Vuokatissa Park Hotel Härmä ja PowerPark, Tuurin ostoskeskus sekä koko Oulun seutu. Mikään yksittäinen leirintäalue ei niinkään lukeudu yrityksen suurimpiin kilpailijoihin. (Tontti, M. 21.10.2013.) Tästä kertoo esimerkiksi toisen opinnäytetyöntekijän omat kokemukset kesältä 2013, jolloin muutaman kerran esimerkiksi Oulun Nallikarin leirintäalueelta lähetettiin Kalajoelle asiakkaita, kun heiltä itseltään loppui tila.

Top Camping Kalajoki on Suomen suurin ja suosituin leirintäalue, jonka asiakaskunta koostuu niin kotimaisista kuin kansainvälisistä matkailijoista. Suurin osa kansainvälisistä

asiakkaista saapuu Kalajoelle Ruotsista, Norjasta ja Saksasta. Leirintäalue on rakennettu 43 hehtaarin maa-alueelle, aivan merenrantaan. Leirintäalueen kartta ja alueelta löytyvät palvelut esitetään kuviossa kolme. Alueella on 1 200 vaunupaikkaa, joista 800 on varustettu sähköpistokkeella. Lisäksi alueelta löytyy telttapaikkoja ja yhteensä 77 mökkiä, joiden koko ja taso vaihtelevat. Alueella on kolme huoltorakennusta, joista uusin on valmistunut vuonna 2006. Lisäksi leirintäalueelta löytyy grillikatoksia, rantasaunat, ekopisteitä sekä Surfari niminen ravintola, jonka yhteydessä on minimarket. (Tontti ym. 2013, 4–5; Top Camping Kalajoki 2013a.)

Kuvio 3. Top Camping Kalajoen leirintäalueen kartta (Top Camping Kalajoki 2013b)

”Camping Hiekkasärkät Oy kuuluu Top Camping -markkinointiketjuun ja pääosa sen markkinointitoimenpiteistä hoidetaan kyseisen ketjun kautta, yhteistyössä muiden johtavien ja Suomessa toimivien leirintäalueiden kanssa.” (Tontti ym. 2013, 4.) Kyseiseen ketjuun kuuluu yhteensä kahdeksan leirintäaluetta ympäri Suomea.

Toisen opinnäytetyöntekijän mukaan Top Camping Kalajoen leirintäalueen sesonkiaika sijoittuu Suomen kesälomakuukausiin, kesäkuusta elokuuhun. Leirintäalue avaa porttinsa kesäkuun alussa ja on auki aina elokuun loppuun saakka. Kesän aikana Kalajoen Hiekkasärkkien alueella on runsaasti tapahtumia, kuten BeachFutiksen MM-kisat, Kalajoen Juhannus -festivaali, Bimmer Party sekä Rannikon vahvin mies -kilpailu. Lisäksi Kalajoella esiintyy kesän aikana runsaasti erilaisia artisteja. Koko Kalajoen kesäsesonki huipentuu vuosittain järjestettäviin Kalajoen Venetsialaisiin (kuvio 4).

Kuvio 4. Kalajoen Venetsialaiset (Nieminen, M. 31.8.2013)

3 Yrityksen ympäristövastuu

”Ympäristövastuulla tarkoitetaan toiminnanharjoittajien sekä kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden kokonaisvaltaista vastuuta ympäristön huomioonottamisessa.” (Marttinen, Saastamoinen & Suvanto 2000, 17.) Viimeisten vuosikymmenien aikana yritysmaailmassa on eletty arvojen muutosprosessia, joka on johtanut siihen, että yritysten on otettava vastuuta ympäristöstään. Muutosprosessin aikana ”pehmeät” eli niin kutsutut postmateriaaliset arvot ovat nousseet esille, ja ne ovat kestävästä kehitystä edistäviä arvoja. Arvojen muutosprosessia on tutkittu muutaman vuosikymmenen ajan ja tutkimuksissa on havaittu muun muassa, että pohjoismaalaiset kannattavat lisääntyvässä määrin postmateriaalisia arvoja. (Rohweder 2004, 21.)

Suomessa, joka lukeutuu Pohjoismaihin, yritysten on kiinnitettävä huomiotaan toimintaympäristönsä hyvinvointiin ja huomioitava muuttuvat arvot omassa toiminnassaan. Tämä johtuu siitä, että yritysten on vastattava kuluttajien omiin arvoihin, jotka ovat myös muuttuneet vuosien mittaan. Hemmi (2005, 110) ja Rohweder (2004, 21–25) molemmat nostavat esille teoksissaan sen, että yritykset odottavat yhteistyökumppaneitaan, alihankkijoiltaan ja muilta sidosryhmiinsä kuuluvilta yrityksiltä ympäristövastuullisuutta toiminnassaan.

Yrityksen ympäristövastuuta tarkastellessa, tulee asiaa pohtia välittömän ja välillisen vastuun näkökulmasta. Välittömän vastuun tarkastelussa otetaan huomioon yrityksen oma toiminta ja tarkoituksena on suunnitella sekä toteuttaa toimintaa siten, että se kuormittaa ympäristöä mahdollisimman vähän. Tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen on pyrittävä minimoimaan syntyvien päästöjen ja jätteiden määrää sekä käyttämään tarkoituksenmukaisesti raaka-aineita ja energiaa. Yrityksen on asetettava itselleen tavoitteet, joilla se pyrkii edellä mainittuihin asioihin. Tavoitteiden tulee koskea koko toimintaketjua, ei esimerkiksi pelkästään kierrätystä ja jätehuoltoa. (Rohweder 2004, 99.)

Nykyään yritykset ulkoistavat paljon toimintojaan ja tämä vaikuttaa siihen, että yritysten on mietittävä enemmän myös välillisesti vaikuttavia tekijöitä toiminnassaan. Tämän vuoksi yritysten on määriteltävä tarkoin ja selkeästi, millaisia ympäristönsuojeluun liit-

tyviä tekoja yrityksen yhteistyökumppaneilta ja sidosryhmiltä vaaditaan. (Rohweder 2004, 99–100.) Lisäksi yrityksen on mietittävä tarkkaan, mitkä sidosryhmät ja yhteistyökumppanit ovat sille tärkeitä ja millaisessa vuorovaikutussuhteessa niiden kanssa halutaan olla. Sidosryhmät ja yhteistyökumppanit ovat usein yrityksen toiminnan kannalta merkittäviä, joten suhteiden hoitaminen näiden kahden ryhmän kesken on ensiarvoisen tärkeää. (Rohweder 2004, 194, 200.) Elinkaariajattelu on yksi ekologisesti hyvä keino välillisen ja välittömän vastuun määrittelyssä. Elinkaariajattelun avulla yritys voi huomioida kaikki aiheuttamansa ympäristöä koskevat vaikutukset, niin välilliset kuin välittömätkin. (Rohweder 2004, 99–100.)

Alun perin ympäristön huomioonottaminen yrityksen toiminnassa alkoi siitä, että yritysten oli noudatettava ympäristönsuojelua koskevaa lainsäädäntöä. Suomessa asetettiin lait jo 1920-luvun alussa ja keskustelu ympäristönsuojelusta lisääntyi 1960-luvulla. Tuolloin yritykset suhtautuivat asiaan melko kielteisesti ja ympäristönsuojelusta koskevat toiminnot tarkoittivat lisäkustannuksia yrityksille. Yritysten suhtautuminen alkoi muuttua 1980-luvulle tultaessa, kun globaalit eli maailmanlaajuiset ympäristöilmiöt saivat suuren huomion julkisessa keskustelussa. Vastuullinen toiminta sai käänteen 1990-luvun alussa ja tuolloin yritysten suhtautuminen ympäristönsuojeluun muuttui myönteiseksi. Tämän jälkeen yritykset ovat alkaneet kiinnittää enemmän huomiota ympäristöä koskeviin asioihin sekä välittömässä että välillisessä toiminnassaan. (Rohweder 2004, 100–101.)

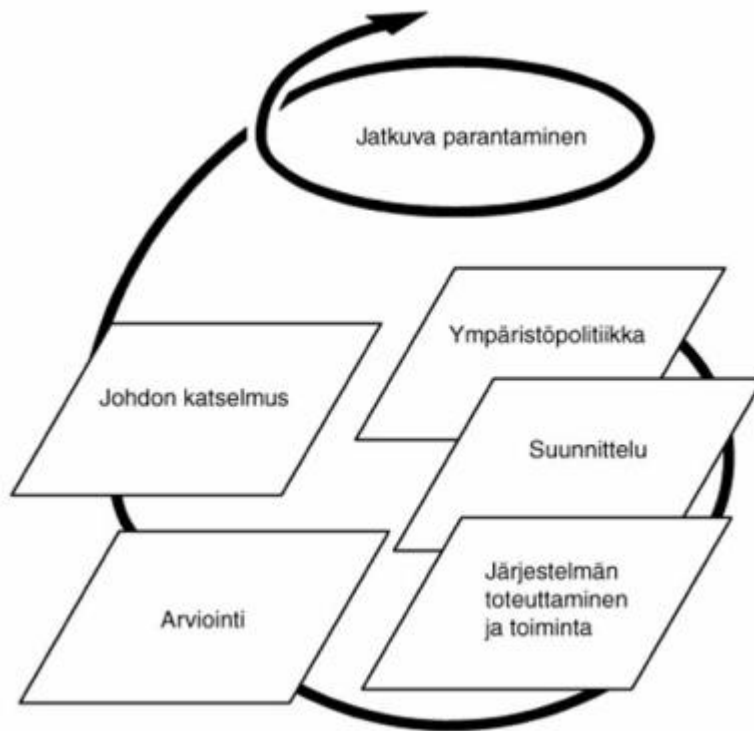
Jotta yritys pystyy toimimaan mahdollisimman vastuullisesti ympäristöön liittyvissä asioissa, on sen annettava henkilökunnalleen riittävä koulutus. Oikeanlainen koulutus auttaa yritystä pääsemään vastuulliselle toiminnalleen asettamiinsa tavoitteisiin. Lisäksi yrityksen sisäinen viestintä, joka sisältää palautteenantomahdollisuuden sekä kommunikoinnin eri osastojen välillä, on tärkeää ja auttaa yritystä tavoitteisiin pääsyssä. Lähtökohdana koulutukselle on sen tarpeellisuuden tunnustaminen ja tavoitteiden määrittely. Näiden jälkeen voidaan päättää koulutuksen sisällöstä, luonteesta ja toteuttamisesta. Tavoitteiden määrittelyssä on varmistettava ylimmän johdon sitoutuneisuus tavoitteisiin ja, että yrityksellä on olemassa tarvittavat resurssit halutun muutoksen aikaansaamiseen. (Rohweder 2004, 155.)

Koulutuksessa erityisen tärkeää on esimiesten ja ylimmän johdon esimerkki sekä sitoutuminen koulutukseen, joka puolestaan motivoi henkilökuntaa oppimaan. Tämän vuoksi koulutuksen on lähdettävä ylhäältä alaspäin eikä alhaalta ylös. Oppimisen nopeus puolestaan riippuu siitä, miten nopeasti halutaan tulosten näkyvän ja miten nopeasti on tavoitteena oppia tietyt asiat. Koska koulutuksen myötä yrityksen sisällä arvot ja asenteet muuttuvat, on olennaista sisällyttää asenne- ja arvokoulutus muuhun koulutukseen. Tämä on tärkeää, jotta työtehtävien ja koulutuksen välillä nähdään yhteys, eivätkä ne ole toisistaan irrallisia asioita. Lisäksi koulutusta on hyvä jaksottaa, jotta se tukee yrityksen muutosprosessia. (Rohweder 2004, 156–159.)

3.1 Ympäristövastuullisen toiminnan hallintajärjestelmät

Ympäristövastuullisessa toiminnassa yrityksen on tärkeää muistaa kyseisen toiminnan hallitseminen. Tätä varten on olemassa erilaisia hallintajärjestelmiä, jotka ovat kehittyneet ympäristöasioiden painoarvon kasvamisen myötä. Hallintajärjestelmien avulla yritys ja sen henkilökunta on helppo sitouttaa ympäristönsuojeluun. Yritys voi hyödyntää näitä jo olemassa olevia hallintajärjestelmiä tai tehdä oman järjestelmän. (Marttinen ym. 2000, 285; Rohweder 2004, 166.)

Hemmi (2005, 123), Marttinen ym. (2000, 285) sekä Rohweder (2004, 166–169) mainitsevat jokainen teoksissaan Euroopan unionin asetuksiin perustuvan EMAS -asetuksen (Eco-Management and Audit Scheme) ja Kansainvälisen standardisoimisliiton ISO:n (International Organization for Standardization) ISO 14000 -sarjaan kuuluvan ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän, jotka ovat tunnetuimpia yritysten käyttämiä hallintajärjestelmiä. Molemmat hallintajärjestelmät koostuvat viidestä pääelementistä, jotka on esitetty kuviossa viisi. Nämä elementit ovat ympäristöpolitiikka (Environmental Policy), suunnittelu (Planning), järjestelmän toteuttaminen ja toiminnot (Implementation), tarkastus ja toimenpiteet (Checking) sekä johdon katselmus (Management Review). Suomessa suosituin ympäristöasioiden hallintajärjestelmä on ISO 14001 -standardi.

Kuvio 5. ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän ja EMAS -järjestelmän malli (SFSedu 2013, 23)

Edellä mainittujen hallintajärjestelmien avulla yritys voi kehittää ympäristöasioidensa hallintaa ja suojelutoimiensa tuloksellisuutta. Monet yritykset haluavat päästä ”vihreille” markkinoille. Joustavien hallintajärjestelmien avulla kyseinen tavoite on mahdollista saavuttaa. Toimivalla ympäristöjärjestelmällä yritys kykenee lisäämään kustannustehokkuuttaan, henkilökunnan ympäristötietoisuutta ja osallistumista, yhdistämään ympäristöasiat osaksi johtamista, turvaamaan toiminnan jatkumisen, noudattamaan lainsäädäntöä entistä paremmin, osoittamaan vastuullisuuttaan toiminnassaan, parantamaan riskien hallintaa sekä todistamaan ottavansa huomioon ympäristövaikutukset tuote- ja palveluketjujen eri vaiheissa. (Hemmi 2005, 123; Suomen Standardisoimisliitto SFS ry 2013, 5.)

3.2 Ympäristövastuun raportointi

Ensimmäiset yrityksen ympäristövastuuseen liittyvät raportoinnit alkoivat 1990-luvun alussa. Nykyään yritykset laativat raportin toiminnastaan, joka kattaa kaikki yritys vastuun kolme ulottuvuutta. Raportin tulee sisältää selkeä kertomus siitä, mitä yritys on tehnyt, mitkä tekojen vaikutukset ovat sekä mitä vaikutuksille on tehty tai tullaan teke-

mään. Koska ympäristövastuuseen liittyvä raportointi on yritykselle vapaaehtoista, on yrityksen mietittävä, onko raportin laatiminen sille hyödyllistä. Raportin teosta aiheutuu kustannuksia esimerkiksi sen tarkistuttamisen vuoksi sekä sen tekoa varten kehitettävistä mittaus- ja hallintajärjestelmistä. Raporteista on kuitenkin myös hyötyä yritykselle. Raportti on tehokas väline yrityksen ja sidosryhmien välisessä vuorovaikutuksessa. Lisäksi se voi auttaa resurssien käytön tehostamisessa tai vastuullisuutta edistävässä muutosprosessissa sekä yrityksen sisäisessä päätöksenteossa. (Rohweder 2004, 211–214.)

4 Ympäristöohjelma

Ympäristöjohtamisen sanasto (3.4.2007) -internetsivun mukaan ympäristöohjelma on toteutussuunnitelma, joka on laadittu yrityksen ympäristöpolitiikan eli yrityksen strategian mukaisen toimintasuunnitelman pohjalta. Ympäristöohjelma sisältää toimenpiteet, joiden avulla yrityksen on mahdollista saavuttaa ympäristöstrategiassa määritellyt päämäärät ja tavoitteet. Ympäristöohjelman tulee olla kokonaisvaltainen, perusteellinen sekä alueen olosuhteisiin ja toimintaympäristöön sopiva suunnitelma ympäristöasioiden nykytilanteesta ja niiden parantamisesta tulevaisuudessa (Ympäristöopas 2013).

Yrityksen ympäristöohjelma tukee kestävästä kehitystä, jonka tavoitteena on turvata tulevaisuus tuleville sukupolville maailmanlaajuisen, alueellisen ja paikallisen ohjatun muutoksen sekä yhteistyön avulla. Kaikessa toiminnassa tulisi ottaa huomioon ympäristön, ihmisten ja talouden tarpeet sekä rajat. Kestävä kehitys voidaan jakaa ekologiseen, taloudelliseen, sosiaaliseen sekä kulttuuriseen kestävyteen. (Ympäristöministeriö 18.6.2013.)

Ekologinen kestävyys käsittää ekosysteemien ja biologisen diversiteetin eli monimuotoisuuden säilyttämisen sekä ihmisen toiminnan sopeuttamisen luonnon kestäväyyden rajojen sisäpuolelle. Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan kaikin puolin tasapainoista kasvua, jonka vuoksi ei velkaannuta tai menetetä varoja. Yhteiskunnan toimiva ja kestävä talouspolitiikka taas mahdollistaa ihmisten hyvinvoinnin ylläpitämisen ja kasvattamisen, antaa turvaa uusien haasteiden ilmaantuessa sekä helpottaa äkillisistä maailmantalouden vaikeuksista selviämistä. (Ympäristöministeriö 18.6.2013.)

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys painottavat ihmisten perushyvinvointia, jonka tulee siirtyä myös seuraaville sukupolville. Ympäristöministeriön mukaan sosiaalista kestävyyttä maailmassa uhkaavat esimerkiksi jatkuva väestönkasvu, köyhyys, pula riittävästä ruoka- ja terveydenhuollosta, sukupuolten välisen tasa-arvon epätasapaino sekä koulutuksen puute. Ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys vaikuttavat jokainen toinen toisiinsa. Tärkeintä on parantaa kestävyttä kaikilla osaluilla ja saavuttaa sopiva tasapaino. (Ympäristöministeriö 18.6.2013.)

Opinnäytetyöntekijöiden mielestä matkailuyritysten rooli kestävän matkailun tietoisuuden lisäämisessä sekä henkilökunnan että asiakkaiden keskuudessa on tärkeää. Ympäristöohjelman avulla henkilökunta, yrityksen johto, päätösten tekijät ja omistajat sitoutetaan ympäristövastuulliseen toimintaan ja kestävän matkailun edistämiseen. Sesonkiaikana leirintäalueella vieraillee runsaasti matkailijoita ja matkailu on asia, joka vaikuttaa ihmisiin ja ympäristöön sekä positiivisesti että negatiivisesti. Matkailu on tällä hetkellä yksi maailman suurimmista ja nopeimmin kasvavista aloista ja siksi kestävä matkailu tulisi ottaa huomioon kaikkialla, kohteen koosta riippumatta. Kestävään matkailuun kuuluu muun muassa luonnonperinnön säilyttäminen, kulttuuriperinnön ja arvojen kunnioittaminen, kulttuurien välisen ymmärryksen ja suvaitsevaisuuden edistäminen sekä köyhyyden vähentäminen tarjoamalla esimerkiksi mahdollisuus työllistymiseen tai yrittäjyyteen. Kestävä matkailu on jatkuva prosessi, jonka yhtenä tärkeimmistä tavoitteista on lisätä tietoisuutta kestävästä kehityksestä matkailijoiden keskuudessa. (Global Partnership for Sustainable Tourism 2013.)

Ympäristöohjelma voi sisältää muun muassa määriteltyjen päämäärien saavuttamiseksi luodut tavoitteet, toimenpiteet, aikataulutuksen, voimavarat ja vastuualueet. Ympäristöohjelma on hyödyksi monella eri tavalla, tärkeimpänä on kuitenkin ympäristöstä huolehtiminen, kuten kuviossa kuusi luetellut asiat. Tämän lisäksi yritys pystyy säästämään rahaa, parantamaan työskentelytilojaan sekä välittämään mielikuvaa ympäristöstä huolehtivana yrityksenä myös asiakkailleen ja yhteistyökumppaneilleen. (Asikainen 2006, 107.) Ympäristöohjelma on hyödyllinen pienessäkin yrityksessä ja vaikuttaa positiivisesti jokaisen yrityksen toimintaan. Kaikilla on tärkeä rooli ympäristön vaurauden sekä pysyvyyden ylläpitämisessä. (UNEP – United Nations Environment Programme 2013.)

Ympäristöohjelman toimien tavoitteet:

- Uusiutuvien luonnonvarojen harkittu käyttäminen.
 - Uusiutumismahdollisuuksien turvaaminen.
- Uusiutumattomien luonnonvarojen käytön supistaminen.
 - Toimivan kierrätyksen mahdollistama uusiokäyttö.
- Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen.
- Haitallisten ympäristömuutosten ehkäiseminen.
- Päästöjen alentaminen luonnon kestävyys tasolle tai mielellään sen alapuolelle.
- Kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen kaikessa toiminnassa.
- Kulttuuriympäristön säilyttäminen ja vaaliminen.

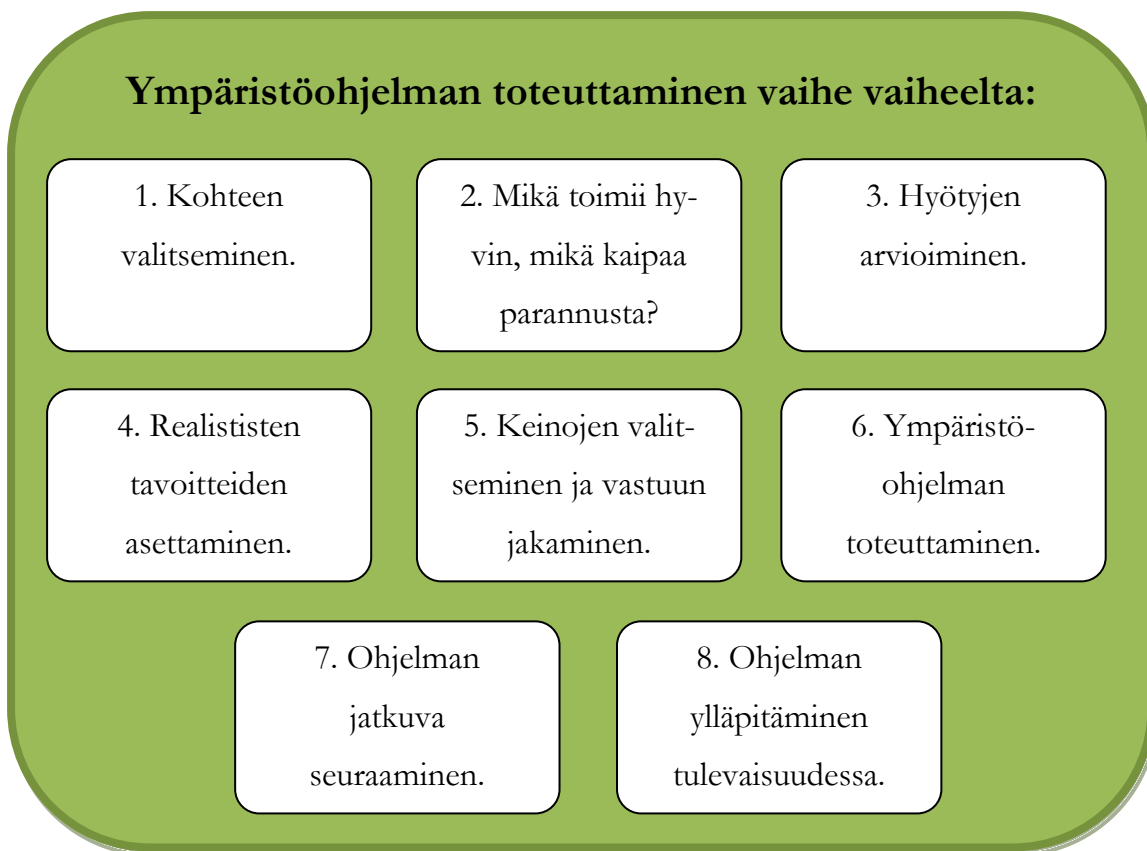
Kuvio 6. Ympäristöohjelman toimien tavoitteet (Ympäristöministeriö 1995, 19)

Ympäristöohjelman aloittaminen ja ylläpitäminen tuo mukanaan myös haasteita. Ohjelma on suunniteltava huolella, koska se tulee vaikuttamaan koko työympäristöön ja koska se on ainainen sekä yhä edelleen kehittyvä prosessi. Henkilökuntaa tulee tiedottaa ympäristöohjelmasta tarpeeksi, ottaa heidän mielipiteensä huomioon sekä kannustaa ja motivoida heitä ympäristöohjelman käyttöön. (Asikainen 2006, 107–108.)

4.1 Ympäristöohjelma vaiheittain

Ympäristöohjelman kehittäminen työpaikalle saattaa aiheuttaa vastustusta, sillä muutoksia ei hyväksytä helposti. Tämän vuoksi on tärkeää, että ympäristöohjelmaa toteutetaan pikkuhiljaa ja rauhallisesti. Koko yrityksen, ylintä johtoa myöten, on sitouduttava ympäristöohjelmaan, jotta paneutuminen on kokonaisvaltaista. Alkuvaiheessa painopiste on opettelussa ja neuvonnassa sekä toimien perustelussa. Jos ympäristöohjelmasta halutaan pysyvä, yrityksen tulee varata siihen tarpeeksi voimavaroja ja aikaa. (Asikainen 2006, 108–109.) Ihmisten käyttäytymistä ei muuteta pelkän uuden tiedon sisäistämislä, vaan tarvitaan muutoksia myös elämän arvoihin ja asenteisiin. Positiivinen asenne

ympäristönsuojeluun ja itsenäinen toiminta sen eduksi ovat asioita, joihin ympäristöohjelman noudattaminen kannustaa. (Ympäristöministeriö 1995, 114.)

Kuvio 7. Ympäristöohjelman toteuttaminen vaihe vaiheelta (Asikainen 2006, 108)

Ympäristöohjelma on hyvä toteuttaa vaihe vaiheelta (kuvio 7). Ensimmäisenä tulee valita kohde. Kaikkea ei tarvitse tehdä kerralla, joten kannattaa aloittaa yhdestä asiasta. Kohteen tulisi olla melko helppo, josta on mahdollista saada positiivisia tuloksia suhteellisen nopeasti henkilökunnan motivaation ylläpitämiseksi. Seuraavaksi yrityksen täytyy selvittää miten kyseistä asiaa on tähän mennessä hoidettu sekä mikä toimii hyvin ja mikä kaipaa parannusta. On myös tärkeää arvioida mahdolliset hyödyt ja asettaa realistiset tavoitteet. Ympäristöohjelman toteuttamiseksi on valittava oikeanlaiset keinot ja vastuu tulee jakaa tasaisesti useille henkilöille. Ohjelma toteutetaan harkitusti ja sitä seurataan jatkuvasti, edistymisestä tai edistymättömyydestä on tiedotettava välittömästi. Viimeinen vaihe on erityisen tärkeä. Ympäristöohjelman toteuttamista ja saatujen muutosten ylläpitämistä tulee jatkaa tulevaisuudessa, esimerkiksi ohjeiden päivittämisellä ja

muistuttamisella sekä uuden henkilökunnan kouluttamisella. (Asikainen 2006, 109–110.)

4.2 Tiedotus, vastuunjako ja motivointi

Etenkin ympäristöohjelman ollessa uusi asia yrityksessä, tiedotukseen, neuvontaan ja ohjeistamiseen tulee panostaa. Tiedotuksen on hyvä olla säännöllistä ja perusteltua. Ympäristöohjelmaan liittyen voidaan järjestää palavereja, koulutuksia tai pienimuotoisia pikakursseja ja tietoisuuksia. Tärkeimpänä on luoda ohjeet jokapäiväiseen toimintaan ja toimittaa ne henkilökunnalle sekä paikkoihin, joissa ympäristöohjelmaan liittyviä toimia tehdään, kuten ekopisteille. (Asikainen 2006, 110–111.) Lisäksi tietoisuutta ihmisten toiminnan ja elintapojen vaikutuksesta ympäristöön sekä niiden muuttamisesta ympäristöystävällisimmiksi tulee parantaa (Ympäristöministeriö 1995, 13).

Vielä vuonna 2013 Ympäristöministeriön (1995, 13) maininta tietoisuuden lisäämisestä ympäristöasioissa pitää paikkansa. Suomen ympäristökeskuksen internetsivuilla mainitaan kuinka ilmastonmuutoksesta, luonnonvaroista ja niiden riittävydestä, ekosysteemien säilyttämisestä sekä ongelmien ratkaisemisesta tarvitaan runsaasti lisää tietämystä. Uusia, ympäristöystävällisempiä elämäntapoja ja käyttäytymistä ei ole helppoa toteuttaa tai saada osaksi ihmisten jokapäiväistä elämää. Muutoksia kaivataan muun muassa kulu- tukseen, energian ja ruoan tuotantoon, asumiseen sekä liikkumiseen, jotta ihmisen toiminnasta aiheutuisi luonnolle mahdollisimman vähän haittaa. (SYKE – Suomen ympäristökeskus 8.5.2013.)

Ympäristöohjelmasta huolehtiminen ja vastuu tulee hajauttaa mahdollisimman monelle yrityksen sisällä. Vastuun tasainen jakautuminen parantaa henkilökunnan sitoutumista asiaan ja luo paremmat edellytykset hyvälle tiedonkululle. Koetaan, että ympäristöasioista huolehtiminen on kaikkien yhteinen tehtävä, eikä kukaan joudu vastaamaan toiminnasta yksin. On kuitenkin suotavaa valita yrityksen koosta riippuen yksi tai useampia vastuuhenkilöitä ohjaamaan ja suunnittelemaan ympäristötoimintaa. (Asikainen 2006, 111.) Ympäristöohjelman kehittäminen, päätösten tekeminen ja toimeenpano edellyttää paikallista sekä kansainvälistä yhteistyötä eri toimijoiden kesken painottavat Ympäristöministeriö (1995, 140) sekä SYKE – Suomen ympäristökeskus. Toimijoita

voivat olla muun muassa ympäristöhallinto, muut hallinnonalat, kunnat, yhteisöt ja järjestöt Suomessa sekä ulkomailla, kansalaiset ja koko elinkeinoelämä.

Ympäristöongelmat ovat monesti melko kaukaisia asioita ja niitä ei valitettavasti mietitä sen enempää. Tämän vuoksi ympäristöohjelman tulo yritykseen saattaa aiheuttaa ristiriitaisia tunteita. Monesti henkilökunnalla on paljon töitä ja kiire, joten ei haluta ylimääräisiä muutoksia. Tällöin tärkeintä on aloittaa kevyin ja helpoin uudistuksin, jotta tuloksia saadaan aikaan pienillä asioilla. Motivaatiota voi kasvattaa esimerkiksi leikkimielisillä kisailuilla tai käyttämällä ympäristöohjelmasta saatuja taloudellisia säästöjä myös henkilökunnan hyvinvointiin ja työpaikan viihtyvyyteen. Pienikin teko auttaa ympäristöä ja tulevia sukupolvia, Asikainen muistuttaa. (Asikainen 2006, 112–113.)

5 Leirintäalueen ympäristövaikutukset

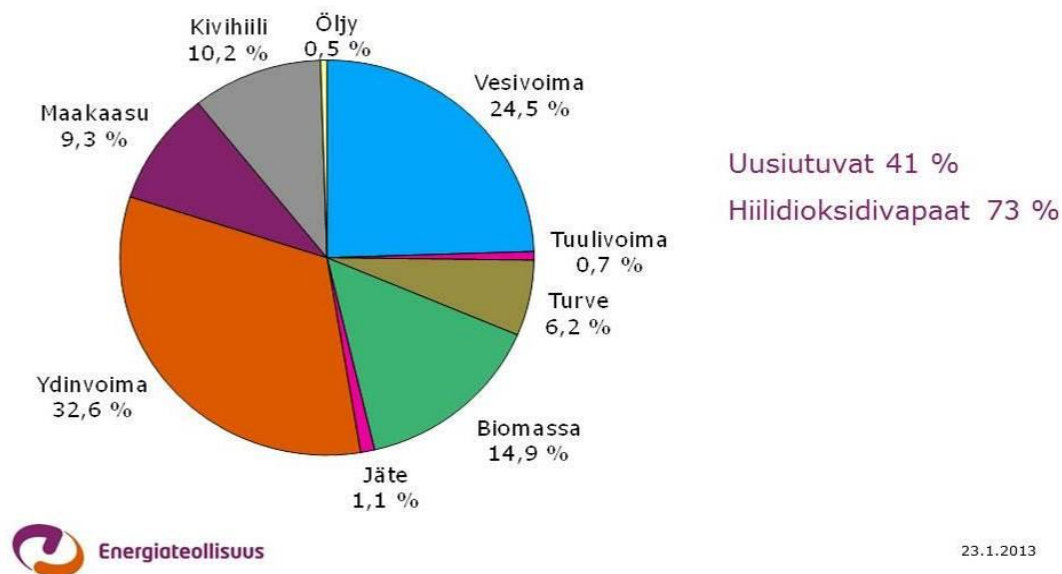
Leirintäalueet aiheuttavat monenlaisia vaikutuksia ympäristöön. Seuraavassa luvussa kerrotaan leirintäalueen ympäristövaikutuksien kannalta oleellisia asioita ympäristön nykytilasta. Leirintäalueen tulee ottaa huomioon energiankulutus, vedenkulutus ja jätevedet sekä jätehuolto parantaakseen ja kehittääkseen toimintaansa sekä suojellakseen ympärillä olevaa luontoa. Yksikin pieni ympäristöstävällinen teko on merkityksellinen ja auttaa.

5.1 Energiankulutus

Haitallisista kasvihuonepäästöistä suurin osa aiheutuu energiankulutuksesta. Koko yhteiskunta toimii energian varassa, mutta uusiutuvien energialähteiden avulla on mahdollista vaikuttaa ilmastonmuutoksen hidastumiseen. Myös omilla valinnoilla sekä asenteita ja kulutustottumuksia muuttamalla jokainen pystyy hillitsemään henkilökohtaista energiankulutustaan, esimerkiksi säästämällä sähköä ja valitsemalla ekologisemman liikku- mistavan. (Findikaattori 2013a.) Vaikka teollisuus on merkittävin tekijä energiankulu- tuksessa, yksittäisillä kuluttajilla on suuri vaikutus (Findikaattori 2013b).

Suomessa energiankulutus henkeä kohti on korkea ja kestävän kehityksen mukaisesti sitä tulee vähentää. Kulutuksen suuruuteen vaikuttavat muun muassa kylmä ilmasto, pitkät etäisyydet, energiavaltainen teollisuus ja tietynlaiset kulutustottumukset. (Findi- kaattori 2013c.) ”Tärkeimmät sähkön tuotannon energialähteet ovat ydinvoima, vesi- voima, kivihili, maakaasu, puupolttoaineet sekä turve.” luetellaan Energiateollisuuden internetsivuilla. Suomessa sähköntuotanto on hajautettua ja monitahoista, mikä lisää varmuutta sen saamiseen ja hankintaan. (Energiateollisuus 2013a.) Kuviosta kahdeksan voi havaita Suomessa tuotettujen energialähteiden jakautumisen vuoden 2012 aikana. Tuotanto jakautuu yhteensä yhdeksän energialähteen kesken, isoimpina ydin- ja vesi- voima sekä pienimpinä tuulivoima ja öljy. Energialähteistä 41 prosenttia on uusiutuvia ja 73 prosenttia hiilidioksidivapaita.

Sähkön tuotanto energialähteittäin 2012 (67,7 TWh)

Kuvio 8. Sähkön tuotanto energialähteittäin vuonna 2012 (Energiateollisuus 2013a)

Yrityksien on mahdollista vähentää energian tuotannosta ja siirrosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia vaihtamalla tehokkaampaan ja ympäristöystävällisempään energian tuotantoon ja käyttöön (Energiateollisuus 2013b). Suomessa onkin havaittavissa positiivista kehitystä uusiutuvien energialähteiden käytössä sähkön tuotannon parissa (Findikaattori 2013b). Uusiutuvia energialähteitä ovat muun muassa vesi- ja tuulivoima, maalämpö, biokaasu, aurinkoenergia ja puuperäiset polttoaineet. Uusiutuvien energialähteiden käyttö on osa kestävästä kehityksestä, koska niiden hyödyntäminen ei kuluta kyseisten energialähteiden varantoa. Ilmastopöytäkirjat ja halu ilmaston lämpenemisen hidastamiseen lisäävät uusiutuvien energialähteiden käyttöä aina vaan enemmän. (Findikaattori 2013d.)

Kalajoen leirintäalueen ollessa yksi Suomen suurimmista ja suosituimmista, energiankulutus on näin ollen runsasta. Energiaa kuluu muun muassa asiakkaiden asuntoautojen ja -vaunujen sähkөөn, lämmitykseen, veden lämmitykseen, sähkölaitteisiin ja valaistukseen. Ympäristön kannalta on tärkeää, että käytetään uusiutuvia energialähteitä ja pyritään erinäisillä toimilla energiankulutuksen pienentämiseen.

5.2 Vedenkulutus ja jätevedet

Vedenkulutus vaihtelee riippuen henkilöstä, mutta yksi suomalainen kuluttaa vettä keskimäärin 155 litraa vuorokaudessa. Vettä kuluu eniten peseytymiseen ja vessanpöntön vetämiseen, seuraavina tulevat keittiössä kulutettava vesi sekä pyykinpesu. Tarkempia lukuja voi tarkastella kuviosta yhdeksän. Vedenkulutukseen ei kuitenkaan vaikuta pelkästään ihmisten kuluttaminen vaan se riippuu myös kalusteiden tasosta. Esimerkiksi vanhat vessanpöntöt voivat kuluttaa vettä noin yhdeksän litraa vedettäessä, kun taas uudemmat kuluttavat 3–6 litraa. Lämpimän veden käyttö vaatii myös paljon energiaa, sillä sitä kuluu veden lämmitykseen. Käyttämällä vettä säästeliäästi pienennetään myös energiankulutusta. (Mikalo Oy & VesiVerto 9/2008, 10; Motiva 2013; Vihreä polku 2013a.)

Kuvio 9. Vuorokauden vedenkulutuksen jakaantuminen yhtä henkilöä kohden (Motiva 2013)

Tällä hetkellä vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita löytyy Suomesta suurin piirtein 3 800 kappaletta. Näistä alueista noin 350 on määritelty riskialueiksi ja vuoden 2009 jälkeen niiden on arvioitu nousseen noin sadalla. (Ymparisto.fi 15.8.2013a.) Kalajoki sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla, jossa on 420 pohjavesialuetta, joista 22 on riskialueita. Jätevesihuollon toimivuus on erittäin huomionarvoista leirintäalueella, sillä hyvällä jätevesihuollolla leirintäalue voi omalta osaltaan suojella alueen vesistöjä, jotta alueen asukkailla olisi riittävästi hyvälaatuista pohjavettä. (Ymparisto.fi 24.10.2013b.)

Ihmisten vedenkulutus vaikuttaa ympäristöön, sillä käytännössä kaikki talouksissa käytetty vesi päätyy jätevedeksi. Jätevesien vaikutus voi olla haitallista ympäristölle, jos sen käsittelystä ei huolehdita asianmukaisesti. Suomessa on olemassa jätevesiasetus (209/2011), jonka tarkoituksena on lähivesistöjen ja -ympäristön suojeleminen. Vaikka jätevedet käsiteltäisiin huolellisesti, voi osa jätteistä läpäistä puhdistusprosessin ja päätyä mereen. Lisäksi esimerkiksi vessanpönttöihin heitetään usein sinne kuulumattomia esineitä, kuten vanupuikkoja ja tamponeja. Ne saattavat tukkia viemärit ja jätevesipumppaamot voivat rikkoutua. Ympäristön kannalta jätevesien käsittely on erittäin tärkeää, sillä jätevedet rehevöittävät vesistöjä, kuluttavat happea, lisäävät vesien typpi- ja fosforipitoisuutta sekä lisäävät orgaanisten aineiden määrää vesistöissä. (Vihreä polku 2013b; Ymparisto.fi 9.9.2013c.)

Sesonkiaikana Top Camping Kalajoella vieraillee paljon asiakkaita ja vieraillessaan leirintäalueella he käyttävät tarjolla olevia palveluita. Tämä tarkoittaa sitä, että heidän vaikutuksensa leirintäalueen vedenkulutukseen on suuri. Asiakkaiden vierailuista aiheutuu suuri määrä jätevesiä ja asuntoautojen sekä -vaunujen jätevedet on käsiteltävä oikein, jotta luonto ei kärsi leirintäalueen toiminnasta. On myös tärkeää, että leirintäalueella kiinnitetään huomiota tilojen, joissa vettä kulutetaan, oikeanlaiseen kuntoon ja pienetkin viat korjataan pikimmiten.

5.3 Jätehuolto

Hyvän jätehuollon tarkoituksena on edistää luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja varmistaa ettei jäte aiheuta haittaa ympäristölle tai terveydelle (Ymparisto.fi 13.6.2013d). Jätehuoltoon kuuluu olennaisena osana kierrätys, jonka avulla voidaan vähentää huomattavasti kaatopaikalle ja polttolaitokselle menevän jätteen määrää. Lisäksi on hyvä pohtia omia kulutustottumuksiaan, koska niillä on yhteys jätteiden tuottamiseen. Mitä enemmän kuluttaa, sitä enemmän syntyy jätteitä. Myös pakkausten kokoa kannattaa miettiä ja ostaa tuotteita, joita ei ole pakattu useaan muovikääreeseen. (Vihreä polku 2013b.)

Suomessa on olemassa laki, joka kieltää roskaamisen. Laittamalla omat roskat niille oikeaan paikkaan voidaan vaikuttaa leirintäalueen viihtyvyyteen ja siisteyteen. Lisäksi jot-

kin roskat luonnossa voivat olla vaarallisia, esimerkiksi rikkoutuneista lasipulloista jää luontoon lasinsiruja. (Vihreä polku 2013b.) Opinnäytetyöntekijöiden mielestä yleisten roska-astioiden lisääminen on hyvä alku sille, että roskat saadaan leirintäalueen ympäristöstä pois ja näin myös viihtyvyys paranee. Vaikka alueella on jo ekopisteitä, kierrätysmahdollisuudet voisivat olla kattavammat.

Useimmat kierrätettävät materiaalit voidaan ottaa uudelleen käyttöön tai niistä tehdään jotain uutta. Esimerkiksi lasipullot on mahdollista käyttää uudelleen noin 30 kertaa ja tämän jälkeen niistä tehdään olut- ja viinipulloja. Jätteiden lajittelu myös säästää ympäristöä ja toisaalta kierrättämisestä on yritykselle hyötyä. Esimerkiksi biojätteestä, jos sen kompostoi itse. Kompostoimalla saa ilmaiseksi puhdasta multaa puutarhassa käytettäväksi, eikä biojätettä tarvitse kuljettaa muualle. Sekajätteen joukossa oleva biojäte haittaa polttoprosessia ja lisäksi eloperäinen jäte tuottaa metaania, joka on hiilidioksidiakin voimakkaampi kasvihuonekaasu. Lisäksi vähentyneen sekajätteen vuoksi roska-astioita ei tarvitse tyhjentää niin usein, jolloin myös jätehuoltomaksut pienenevät. (Vihreä polku 2013c.)

Jätehuollon toimivuus leirintäalueella lisää niin viihtyvyyttä kuin siisteyttä. Luvuissa seitsemän ja kahdeksan on esitetty tätä työtä varten tehtyjen tutkimusten tuloksia ja johtopäätöksiä. Niistä käy ilmi, että leirintäalueen jätehuolto on melko hyvällä mallilla, mutta sitä on silti vielä kehitettävä. Leirintäalueella asuntoautojen ja -vaunujen kemiallisille vessoille tyhjennyspaikkoja löytyy hyvin ja alueella on myös harmaanveden tyhjennyspaikka. Lisäksi jätevesikaivot tyhjennetään säännöllisin väliajoin leirintäalueella, joten jätehuolto on siltä osin kunnossa. Leirintäalueen kaikissa ekopisteissä on lajittelmahdollisuus ainoastaan sekajätteelle, lasille sekä paperille. Olisi kuitenkin tärkeää, että leirintäalueella voisi kierrättää myös keräyskartongin, biojätteen, metallin, palautuspullot ja -tölkit, polttokelpoisen jätteen, elektroniikkaromun sekä ongelmajätteen. Edellä mainitut asiat on hyvä kierrättää, sillä mitä vähemmän jätettä syntyy ja mitä enemmän lajittelua tapahtuu, sitä vähemmän luonto kuormittuu.

6 Aineiston hankinta

”Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jossa pyritään ymmärtämään kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti.” (Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013e.) Tutkijan halutessa testata ja luoda ideoita kvalitatiivinen tutkimustapa on paras kyseisiin tutkimuksiin. Se on myös hyvä keino vaikeasti tavoitettavien kohderyhmien tutkimiseen. (TNS Gallup 2013.) Opinnäytetyö sisältää laadullisen tutkimuksen piirteitä, koska esimerkiksi aineiston hankinnassa käytettiin sille tyypillisiä menetelmiä, kuten haastatteluja. Hankittuja tietoja ei voitu tutkia määrällisesti, koska tarkoituksena oli ymmärtää ja selvittää käsiteltävää asiaa sekä luoda kattava ympäristöohjelma pääasiassa leirintäalueen henkilökunnan käyttöön.

Laadullisen tutkimuksen aineiston hankinta tapahtuu tavallisimmin haastatteluina tai ryhmäkeskusteluina. Tutkimuksella voidaan paljastaa tutkittavan asian todellisia syitä ja taustalla vaikuttavia tekijöitä. Vaikka kvalitatiivisessa tutkimuksessa kysymykset on laadittu etukäteen, haastateltavat saavat kertoa aiheeseen liittyvistä kokemuksistaan ja mielipiteistään melko vapaasti. Menetelmä antaa mahdollisuuden kartoittaa ilmiöitä kattavammin ja syvemmin, ja sen etuja ovat strukturoimattomuus eli jäsentelemättömyys, spontaanisuus, luovuus ja joustavuus. (Taloustutkimus Oy 2013; TNS Gallup 2013.)

Aineisto hankitaan käyttöön erilaisilla menetelmillä ja tavoilla. Menetelmiä on useita, kuten kuviosta kymmenen voi nähdä ja valintaan vaikuttaa se millainen ongelma on sekä miten aineistoa halutaan käyttää hyödyksi. Tietyt hankintamenetelmät soveltuvat tiettyihin ongelmiin paremmin kuin toiset. Monet hankkeet, tutkimusprojektit, viranomaiset, organisaatiot ja instituutiot ovat jo tuottaneet aineistoja, joita on mahdollista hyödyntää luvan kanssa. (Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013a.) Aineiston hankinnan perusmenetelmiä ovat kysely, haastattelu, havainnointi sekä dokumenttien käyttö (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 192).

Kuvio 10. Aineistonhankintamenetelmät (Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013a)

Opinnäytetyöprosessin alkaessa laadittiin aikataulu (liite 1) koko prosessille sen aloittamisesta loppuun asti. Alussa aikataulu helpotti hahmottamaan etenemistä ja auttoi suunnittelemaan omaa ja yhteistä työntekoa. Opinnäytetyöntekijät suorittivat kesän aikana työharjoittelujaan eri paikkakunnilla, joten työtehtävät jaettiin ja molemmat veivät työtä eteenpäin omalla aikataulullaan. Kesän aikana työn tekijät pitivät yhteyttä toisiinsa ja tekivät osittain asioita, kuten haastattelukysymykset ja kyselylomakkeet, yhdessä. Aineistoa hankittiin opinnäytetyötä varten 3.6.–31.8.2013 välisenä aikana Kalajoen leirintäalueella. Toinen opinnäytetyön tekijöistä teki työharjoittelua leirintäalueen vastaanotossa kesän ajan ja toinen vieraili alueella kesäkuun lopussa. Aineistoa saatiin toteuttamalla kyselylomake leirintäalueen asiakkaille, haastattelemalla henkilökuntaa sekä havainnoimalla aluetta ja yrityksen toimintaa.

Kesä rikkoi hieman aikataulussa pysymistä, mutta syksyllä aikataulu otettiin aika nopeasti kiinni ja lopussa työnteko sujui hyvin suunnitelmien mukaan. Kesän vuoksi opinnäytetyöntekijät oppivat, että on tärkeää suunnitella aikataulu heti prosessin alussa. Jos aikataulua ei olisi suunniteltu, työtä ei ehkä olisi saatu valmiiksi halutussa ajassa. Opinnäytetyö oli viimeinen panos opintojen päätökseen saamisessa ja molemmat työn tekijät halusivat valmistua ajallaan eli vuoden 2013 loppuun mennessä. Kesän työskentelyyn

vaikutti myös molempien suorittama työharjoittelu, joka vei osittain aikaa opinnäytetyön teosta. Toisaalta tästä opittiin, että on tärkeää suunnitella etukäteen, missä aikataulussa ja milloin tarvittavat asiat tehdään.

6.1 Kysely

Kyselyjen avulla voidaan hankkia aineistoa, jota on mahdollista tarkastella joko määrällisesti tai laadullisesti (Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013b). Kysely voidaan toteuttaa kontrolloituna kyselynä, posti- tai verkkokyselynä. Kysely aineistonhankintamenetelmänä sisältää sekä etuja että haittoja. Etuina ovat muun muassa suuri ja helposti saatava otanta sekä useiden kysymysten kysyminen samassa lomakkeessa. Kyselyillä saatava aineisto on myös helppo koota yhteen ja analysoida tietokoneohjelman avulla. Haittoina ovat esimerkiksi vastausten vähäinen saaminen, tietämättömyys vastaajien tiedoista tai vastausten vakavuudesta sekä mahdolliset väärinymmärrykset. (Hirsjärvi ym. 2009, 193–196.) Sekä Hirsjärvi ym. (2009, 198, 204) että KvantiMOTV:n internetsivut ovat yhtä mieltä kyselylomakkeen houkuttelevan ulkoasun sekä testaamisen tärkeydestä. Kyselylomake on tehtävä huolellisesti ja kysymykset mietittävä tarkasti, jotta vastaajat ylipäätään haluavat vastata kyselyyn. Lomakkeen on oltava siisti, virheetön ja helposti täytettävä sekä ymmärrettävä.

Kysely valittiin yhdeksi aineistonhankintamenetelmäksi, koska se koettiin parhaaksi tavaksi saada asiakkailta vastauksia ja mielipiteitä heidän näkemyksistään leirintäalueen ympäristöystävällisyydestä. Myös ajanpuutteen takia kyselylomakkeen laatiminen asiakkaille oli sopiva tapa kerätä tietoa heidän kokemuksistaan. Kyselylomake (liite 2) laadittiin varsinaisesti vasta elokuun alussa ja sitä muokattiin opinnäytetyön ohjaajan kommenttien perusteella sopivammaksi. Muokkausvaiheessa lisättiin kysymyksiä energian- ja vedenkulutuksesta. Kyselylomakkeiden laadinnassa otettiin huomioon myös toimeksiantajan toiveet. Lomakkeita oli jo jaossa ennen muokkausta, joten vastauksia on sekä ensimmäisestä että muokatusta versiosta. Kyselylomakkeita jaettiin elokuun aikana vastaanotossa leirintäalueelle saapuville asiakkaille. Asiakkaiden toivottiin vastaavan kyselyyn ja palauttavan lomakkeet takaisin vastaanottoon. Asiakkaita oli elokuussa niukasti, mikä verotti vastausten määrää. Vastauksia saatiin yhteensä 16 kappaletta, 12 ensimmäisestä versiosta ja neljä toisesta versiosta.

Kyselyt tehtiin elokuun puolella, jolloin leirintäalueella ei ollut kovin paljon enää asiakkaita. Tästä opinnäytetyöntekijät oppivat sen, että olisi ollut hyvä tehdä kyselyt aiemmin, jotta vastauksia olisi saatu enemmän. Lisäksi kyselylomakkeen kysymyksiä jouduttiin muokkaamaan kesken kaiken ja kysely kärsi tästä hieman. Tästä puolestaan opittiin, että järkevintä olisi ollut suunnitella yhdessä, niin että kysymyksistä olisi voitu keskustella kasvotusten. Toisaalta tutkimus ei ollut tämän opinnäytetyön pääasia, vaan tärkeimpänä oli tehdä produkti, ympäristöohjelma. Asiakkaille teetetyt kyselyt toimivat erittäin hyvänä pohjana ympäristöohjelman luomiselle ja kyselylomakkeen avulla saatiin paljon tärkeää tietoa asiakkaiden mielipiteistä ja kokemuksista leirintäalueen ympäristöystävällisyyteen liittyen.

6.2 Haastattelu

Haastattelun avulla aineistoa hankitaan suorassa vuorovaikutuksessa haastateltavalta. Etenkin kokemuksia, arvoja, asenteita, käsityksiä ja mielipiteitä saadaan haastattelujen avulla erityisen hyvin selville. (Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013c.) Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa haastattelut ovat tärkein aineistonhankintamenetelmä. Haastattelujen hyviä puolia ovat muun muassa vastausten tulkinnan helppous, kysymysten mahdollinen vaihtaminen, selittäminen ja syventäminen sekä lisäkysymysten esittäminen. Haastatteluilla on myös heikkouksia. Niiden tekeminen kestää kauan, koska tilanteet ja kysymykset on myös suunniteltava huolella. Haastattelutilanteissa on riskinä se, että haastateltava antaa vastauksia joita hän pitää hyväksyttävämpinä kuin omia mielipiteitään. Haastattelussa tulee olla rentoutunut ja positiivinen ilmapiiri, eikä haastateltavaa saa johdatella kysymysten tai kommenttien avulla. Haastatteluja tulkitessa myös yleistämistä tulee ehdottomasti välttää. (Hirsjärvi ym. 2009, 204–207.)

Tutkimushaastattelut voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään, strukturoituun eli jäsennellyyn haastatteluun, teemahaastatteluun ja avoimeen haastatteluun. Strukturoitu haastattelu tarkoittaa lomakehaastattelua, jossa kysymykset ovat valmiina tietyssä järjestyksessä. Teemahaastattelussa pääajatus on selvillä, mutta kysymyksiä ei ole muodostettu yksityiskohtaisesti eivätkä ne ole järjestyksessä. Avoimen haastattelun ideana on kartoittaa haastateltavan mielipiteitä, tietämystä, tuntemuksia ja käsityksiä yhdestä tai useammasta aiheesta. Haastattelut on mahdollista toteuttaa yksilö-, pari- tai ryhmähaastatteluina.

(Hirsjärvi ym. 2009, 208–210.) Nauhurille tallennetut haastattelut on aina syytä litteroida eli kirjoittaa tekstiksi sanasta sanaan, jotta niiden läpikäyminen myöhemmin on helpompaa (Hirsjärvi & Hurme 2008, 138).

Haastattelu valittiin yhdeksi aineistonhankintamenetelmäksi, koska haastateltavien kanssa haluttiin saada aikaan luontevaa keskustelua, joka toisi esiin henkilökunnan rehellisiä mielipiteitä ja omia ajatuksia. Pääasiallisesti haastattelukysymykset laati opinnäytetyöntekijä, joka ei viettänyt kesäänsä Kalajoella, joten hän ei ollut niin sisällä leirintäalueen toiminnassa, jolloin kysymyksistä ei muodostunut puolueellisia. Haastattelukysymysten teossa pohdittiin pääteemoja, kuten ympäristöystävällisyyttä työpaikalla, energian- ja vedenkulutusta sekä kierrätystä ja muodostettiin alustavia kysymyksiä, jotka toimivat runkona haastatteluille.

Toinen opinnäytetyöntekijöistä haastatteli leirintäalueen henkilökuntaa elokuun aikana. Haastatteluja tehtiin yhteensä neljä kappaletta ja yhdessä haastattelussa vastaajia oli kaksi. Haastateltavista kaksi olivat vastaanoton ja kolme ravintolan henkilökuntaa. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina. Haastattelukysymyksiä (liite 3) oli mietitty valmiiksi, mutta tilanne määritteli sen mitä niistä kysyttiin, missä järjestyksessä ja minkälaisia lisäkysymyksiä esitettiin. Haastattelutilanteet olivat rentoja ja keskustelunomaisia, jolloin pystyi helposti kartoittamaan henkilökunnan toimintaa ja mielipiteitä leirintäalueen ympäristöystävällisyydestä. Kaikki haastattelut nauhoitettiin ja ne litteroitiin syyskuun aikana niiden analysoinnin helpottamiseksi. Haastattelukysymykset olisi ollut hyvä tehdä aikaisemmin, jotta haastattelujen tekoon olisi ollut enemmän aikaa. Tämä vaikutti myös haastatteluiden määrään, joka olisi ollut varmasti suurempi jos kysymykset olisi tehty jo kesän alussa.

6.3 Havainnointi

Havainnointi eli observointi kertoo asioiden todellisen luonteen, tehdäänkö, kuten on luvattu. Ihmisten tai ympäristön havainnointi ja tarkkailu auttavat saamaan luonnollista sekä todellista tietoa esimerkiksi henkilöiden ja yritysten toiminnasta. Havainnoinnin avulla tutkitaan todellisuutta keräämällä kiinnostavaa ja monipuolista aineistoa. Mene-

telmä on omiaan vuorovaikutuksen sekä herkästi muuttuvien ja arvaamattomien tilanteiden arviointiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 212–214.)

Systemaattinen havainnointi ja osallistuva havainnointi ovat kyseisen aineistonhankintamenetelmän kaksi eri puolta. Systemaattinen havainnointi on järjestelmällistä ja etukäteen suunniteltua, jota käytetään kvantitatiivisissa eli määrällisissä tutkimuksissa. Havainnointia tehdään määritellyissä tiloissa luokitteluasteikkoja, kuten arviointilistoja ja pisteytyskortteja, avuksi käyttäen. Osallistuvaa havainnointia käytetään kvalitatiivisissa eli laadullisissa tutkimuksissa, koska se on luontevaa ja vapaata. Tutkija hakeutuu osaksi havainnoitavaa ryhmää joko täydellisesti tai osittain. (Hirsjärvi ym. 2009, 214–217.) Jyväskylän yliopiston internetsivut kertovat Hirsjärven ym. (2009, 214–217) määritelmään lisäten osallistuvan havainnoinnin olevan niin sanottua kenttätöitä. Internetsivuilla painotetaan myös kuinka havainnoijan tilanteiden ulko- tai sisäpuolella tapahtuvan toiminnan raja on häilyvä ja välimuotoja on monia. (Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013d.)

Havainnoinnissa on myös haittapuolensa. Havainnointitilanteissa havainnointia suorittava henkilö vaikuttaa ihmisten normaaliin käyttäytymiseen ja se saattaa aiheuttaa hämmennystä. Havainnoijan ja samalla koko havainnoinnin objektiivisuus eli puolueettomuus rikkoutuu, jos havainnoija suhtautuu tunteellisesti havainnoitavaan asiaan tai henkilöihin. Lisäksi havainnoiminen on työlästä, aikaa vievää ja vaatii hyvää muistia jos tehtyjä havaintoja ei pysty kirjoittamaan heti ylös. (Hirsjärvi ym. 2009, 213–214.)

Havainnointi koettiin luontevaksi ja helpoksi tavaksi ottaa selvää leirintäalueen ympäristöstävällisyydestä sekä hyvistä että vielä korjattavaa kaipaavista asioista. Havainnointia tehtiin leirintäalueella käyttäen tehtyä havainnointipohjaa (liite 4), jossa kiinnitettiin huomiota yleiseen siisteyteen, ekopisteiden toimivuuteen, energian- ja vedenkulutukseen sekä infomateriaalin selkeyteen. Toinen opinnäytetyöntekijöistä pystyi havainnoimaan asioita koko kesän ajan, toinen havainnoi noin viikon alueella. Havaintoja syntyi monenlaisia ja havainnoinnin ohessa leirintäalueesta otettiin valokuvia. Lisäksi opinnäytetyöntekijät tutustuivat muutamaa internetistä löytämäänsä ympäristöohjelmaan sekä suomalaisten että ulkomaalaisten leirintäalueiden sivustoihin. Tällä pyrittiin saamaan kuva ympäristöohjelmasta ja miten ne näkyvät eri leirintäalueiden internetsivuilla.

6.4 Tutkimuksen luotettavuus

Kaikissa tutkimuksissa on pyrittävä arvioimaan tutkimustulosten luotettavuutta. Tutkimukset pyritään pitämään virheettöminä, mutta silti tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. Siitä johtuen tutkimuksia arvioidaan niiden luotettavuuden pohjalta. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on tutkia kohdetta kokonaisvaltaisesti ja tutkimuksessa halutaan kuvata ”todellista” elämää. Tutkija ei kerää aineistoa mittareilla vaan ennemmin tekee havaintoja ja keskustelee tutkittaviensa kanssa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa määrä ei ole niinkään olennaista vaan laatu. (Hirsjärvi ym. 2009, 161, 164, 231.)

”Lyhyesti sanottuna validiteetissa on kyse siitä, onko tutkimus pätevä; onko se perusteellisesti tehty, ovatko saadut tulokset ja tehdyt päätelmät oikeita.” (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Kun tutkimus on validi, tutkimusmenetelmällä on onnistuttu mittamaan sitä, mitä on ollut tarkoitus mitata (Hirsjärvi ym. 2009, 231). Validius on tutkimuksen kannalta huomattavasti ratkaisevampi laadun kriteeri, koska siinä on kyse mahdollisista systemaattisista ongelmista tutkimuksen suorituksessa tai tulkinnoissa. Toisin sanoen validius kertoo aineistosta tehtyjen johtopäätösten luotettavuudesta. Validius jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen luotettavuuteen. Sisäisellä validiudella tarkoitetaan tutkimusprosessin toteutuksen luotettavuutta ja ulkoisella validiudella tutkimustuloksien yleistettävyyttä. (Metsämuuronen 2006, 48, 56–57.)

Reliabiliteetti liittyy enemmän kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen ja sillä tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka eri henkilö analysoisi tehdyn tutkimuksen aineiston, tulokset olisivat samanlaisia. (Kananen 2008, 123–124.) Kun tutkimustyö on tehty huolellisesti, silloin tutkimus on reliaabeli eli luotettava. Tällöin tutkimuksen tuloksia voidaan pitää toistettavina eli tulokset eivät ole sattumanvaraisia. Reliabiliteetin ollessa heikkoa se saattaa johtua huolimattomuudesta esimerkiksi aineiston hankinnassa, käänkösvirheistä tai nauhoitetun haastattelun epätarkasta purkamisesta. Tutkimuksen kulku on dokumentoitava laadullisessa tutkimuksessa. Silloin voidaan varmistua asioiden oikeasta laadusta. (Hirsjärvi ym. 2009, 231–232; Metsämuuronen 2006, 56.)

Opinnäytetyön kohdalla sisäistä validiutta voidaan pitää hyvänä haastattelujen ja havainnointien kohdalla. Haastattelukysymyksiä pohdittiin huolella, mutta kysymykset haluttiin pitää haastattelun runkona, jolloin haastattelijalla oli mahdollisuus esittää lisäkysymyksiä. Koska haastattelijana toimi haastateltaville tuttu henkilö, oletettavasti vastaukset olivat rehellisiä. Luotettavuutta lisää se, että haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin, joten niihin oli mahdollista palata tarvittaessa.

Havainnointien tekoa varten kohteita oli mietitty etukäteen ja niistä tehtiin havainnointipohja (liite 4). Ennalta mietittyjä kohteita olivat leirintäalueen yleinen siisteys, ekopisteiden toimivuus, energian- ja vedenkulutus sekä infomateriaalin selkeys. Koska toinen opinnäytetyöntekijöistä vietti koko kesän leirintäalueella havainnointi oli jatkuvaa ja sen vuoksi myös hyvin laaja-alaista. Kyselyjen validiutta heikensi se, että lomaketta jouduttiin muokkaamaan kesken kaiken lisäämällä kysymyksiä energian- ja vedenkulutuksesta. Sitä ei myöskään ehditty testaamaan ja lopullisen version mukaisia vastauksia ei saatu kovin montaa. Toisaalta kyselylomake ei muuttunut muokkauksen jälkeen paljon ja vastauksia saatiin kuitenkin 16 kappaletta. Ensimmäisessä versiossa avoimet kysymykset korvasivat tiettyjen kysymysten puutteita, koska monet asiakkaista olivat kertoneet mielipiteitään juuri uuteen versioon lisätyistä kysymyksistä. Kyselyistä nousi esille asioita, joiden avulla saatiin selville asiakkaiden kallisarvoisia mielipiteitä leirintäalueen ympäristöystävällisyydestä.

7 Aineiston hankinnan tulokset

Tuloksien tarkastelu on suoritettava opinnäytetyön varsinaista aihetta ajatellen. Tulokset tulee esittää ymmärrettävästi ja kaunistelematta, päätuloksia korostaen. Saadut tulokset toimivat pohjana seuraavan kappaleen johtopäätöksille. (Hirsjärvi ym. 2009, 262–263.) Tulokset saatiin leirintäalueen asiakkaille tehdyistä kyselylomakkeista, henkilökunnalle suoritetuista haastatteluista sekä opinnäytetyöntekijöiden havainnoinnista alueella.

7.1 Kyselylomakkeet asiakkaille

Top Camping Kalajoen leirintäalueen asiakkaille teetettiin elokuun 2013 aikana kysely (liite 2), jonka tarkoituksena oli saada kuva leirintäalueen ympäristöstävällisyydestä asiakkaiden silmin. Kyselyn avulla haluttiin selvittää, missä on parannettavaa, mitkä asiat ovat hyvin ja millä tavoin toimeksiantaja voi jatkossa opastaa asiakkaitaan ympäristöstävällisyyteen. Kyselyjä saatiin kaiken kaikkiaan 16 kappaletta. Kyselyn pohjana toimi muun muassa luvussa 4.2 kerrottu Suomen ympäristökeskuksen (8.5.2013) maininta tietoisuuden lisäämisen osa-alueista ja kehityskohteista ympäristöasioihin liittyen. Lisäksi otettiin huomioon toimeksiantajan toive selvittää asiakkaiden näkemyksiä leirintäalueen nykyisestä tilanteesta.

Vastauksista kävi ilmi, että ympäristövastuullisuus yrityksen toiminnassa oli asiakkaiden mielestä tärkeää. Ympäristöstävällisyyden huomioonottaminen leirintäalueella vaikutti jokin verran leirintäalueen valitsemiseen, mutta tässä kohtaa vastanneiden asiakkaiden mielipiteet ympäristöstävällisyyden vaikutuksesta valintaan jakautuivat melko tasaisesti ”kyllä” ja ”ei” vastausten kesken.

Vastaajien mielestä ekopisteitä oli leirintäalueella tarpeeksi ja ne oli merkitty alueen karttoihin riittävästi selkeästi. Vastauksista saatujen tietojen perustella asiakkaat tuntuivat tietävän, mikä jäte kuuluu mihinkin, silti kierrätyksen ohjeistusta pidettiin tärkeänä. Vaikka ohjeistus ekopisteillä koettiin tärkeäksi, mielipiteet ohjeistuksen saamisesta ympäristövastuulliseen käyttäytymiseen leirintäalueella vierailun aikana, jakautuivat lähes täysin kahtia. Kyselyn perusteella asiakkaat tuntuivat kiinnittävän huomiota jätteiden

lajitteluun sekä vedenkulutukseen ja pitävän hyvänä sitä, että leirintäalueella säännöstel-
lään vedenkulutusta esimerkiksi automaattihanoilla.

Kesällä 2013 Kalajoella ilmestyi ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun niminen opas (liite 5), jossa ohjeistetaan ympäristöystävälliseen lomailuun. Opas tehtiin osana Kalajoen ympäristö- ja laatuohjelma-hanketta, joka on Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittama hanke. Hankkeella halutaan kehittää asiakaslähtöisten tuotteiden ja palveluiden laatua ja ympäristöosaamista sekä matkailuyritysjohdon ja -henkilöstön osaamista. (Kalajoen matkailun ympäristö- ja laatuohjelmahanke, ESR / Kalajoen kaupunki 2013, 2.) Asiakkailta kysyttäessä, tiesivätkö he oppaan olemassaolosta, yksi ainoa asiakas vastasi tietävänsä oppaasta. Jokainen vastaajista osoitti mielenkiintoaan opasta kohtaan. He olivat valmiita lukemaan oppaan, jos heille sellainen annettaisiin leirintä-
alueelle saapuessaan. Kysyttäessä asiakkailta, halusivatko he oppaan, suurin osa sanoi haluavansa, mutta vastauksien seassa oli myös sellaisia, joita oppaan saaminen ei kuitenkaan kiinnostanut.

Kysyttäessä asiakkailta, millä tavalla ympäristöystävällisyys näkyi leirintäalueella sillä hetkellä, melkein jokainen mainitsi ekopisteiden riittävyden. Lisäksi esille nousi siisteys sekä alueella että rannalla. Monen vastauksista löytyivät myös automaattihanat, joita on leirintäalueen uusimmissa rakennuksissa. Tosin muutama vastanneista oli sitä mieltä, ettei ympäristöystävällisyys näkynyt ollenkaan tai että ympäristöystävällisyys leirintäalueella oli aika perustasolla. Vastausten joukossa oli myös yksittäisiä kommentteja, joissa kehuttiin yleistä huoltoa, saunavuorojen rajoitettua aikaa sekä jo olemassa olevia opasteita leirintäalueella.

Vaikka osa asiakkaista oli maininnut siisteyden olevan kohdallaan leirintäalueella, moni oli sitä mieltä, että siisteyden pitää kiinnittää enemmän huomiota. Erityisesti saniteetti-tilojen puhtauteen tulee asiakkaiden mielestä panostaa ja siivouksen toivottiin olevan tehokkaampaa. Lisäksi ekopisteitä ja sekajätteelle tarkoitettuja roska-astioita haluttiin enemmän. Käytännöllisyydessä ja energiansäästössä oli vastanneiden asiakkaiden mielestä vielä parannettavaa. Yksittäisiä kommentteja tuli siitä, että alueella voisi olla lasipullojen tuontikielto ja tupakointialueet tulisi merkitä erikseen. Yksi asiakas mainitsi,

että vastaanotosta jaettavat kartat ja infovihot olisi hyvä kierrättää jotenkin seuraaville asiakkaille. Joku kertoi myös, että uimaveden laatuun kannattaisi kiinnittää huomiota.

Kyselyhin vastanneilta tiedusteltiin, mitkä asiat olivat sillä hetkellä hyvällä mallilla leirintäalueella. Melkein jokaisen vastanneen mielestä leirintäalue oli yleisesti siisti ja jätteiden lajittelupisteitä oli tarpeeksi. Lisäksi uusimman huoltorakennuksen siisteyttä keuhuttiin ja muutamat mainitsivat, että opasteet alueella olivat hyviä. Parista vastauksesta kävi ilmi, että asiakkaiden mielestä energian- ja vedenkulutuksen säätely olivat myös hyvällä mallilla.

7.2 Henkilökunnan haastattelut

Haastattelukysymysten (liite 3) avulla haluttiin saada tietoa yrityksen ja henkilökunnan ympäristöystävällisestä käyttäytymisestä sekä heidän mielipiteistään ja toiminnastaan. Luvussa kolme Rohwederin (2004) mukaan henkilökunnan koulutus ympäristöystävälliseen toimintaan on yksi edellytys yrityksen ympäristövastuullisuuden parantamisessa. Haastattelujen avulla haluttiin selvittää millä tavalla henkilökunta suhtautuu ympäristöystävälliseen toimintaan ja onko heillä kiinnostusta siihen. Haastatteluja tehtiin neljä kappaletta, kaksi vastaanoton ja kaksi ravintolan henkilökunnalle. Yhdessä haastattelussa vastaajia oli kaksi, joten haastateltavista kaksi työskentelivät vastaanotossa ja kolme ravintolassa, yhteensä haastateltavia oli siis viisi. Haastattelut koodattiin seuraavasti; kirjain V tarkoittaa vastaanoton henkilökuntaa ja kirjain R ravintolan henkilökuntaa.

Jokainen haastateltavista piti ympäristöystävällisyyttä yrityksen toiminnassa joko tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Jopa kolme haastateltavista (V1, V2 & R3) kertoi ympäristöasioiden laiminlyömisestä vaikuttavan myös mahdollisesti heidän haluunsa hakea kyseiseen yritykseen töihin tai vastaavasti ympäristöasioiden huomioimisen olevan plussaa.

Haastateltavilta kysyttiin miten ympäristöystävällisyys näkyy juuri Kalajoen leirintäalueella. Henkilökunta kertoi lähinnä vain alueella olevan paljon selvästi merkittäviä ekopisteitä. Haastateltava V2 osasi ajatella myös hieman laajemmin ja kertoi seuraavaa: ”*No tietenki se, että tää on tämmönen vähän harvinaislaatuisempi luonnonalue, ku on tää ranta ja noi dyynit ja kaikkee, että vaikka on paljon rakennettu ni silti on yritetty mun mielestä säilyttää sitä*

luonnontilaa niin hyvin kuin mahdollista.” Sama henkilö kertoi alueella olevan myös tarpeeksi ympäristöstä huolehtivaa henkilökuntaa ja että roska-astiat sekä likakaivot tyhjennetään tarpeeksi usein jätehuollon toimesta.

Kysyttäessä parannusehdotuksia tai asioita joita voisi tehdä toisin ehdotuksia tuli monia. Haastateltava V1 haluaisi kierrättää enemmän muun muassa papereita ja infojuttuja, esimerkiksi pyytämällä ne asiakkailta takaisin ja käyttämällä ne seuraaville. Alueelle kaivattiin myös lisää pieniä niin sanottuja yleisiä roska-astioita, joihin kaikki pikkuroskat saisi laitettua. Maininnan saivat myös lasinsirut, joita alueella esiintyy usein, mutta haastateltava V2 mainitsi samalla, että ongelmaan on vaikeaa löytää ratkaisua. Haastateltava R3 kummasteli kierrätyksen puuttumista sanoen: ”*Nythän kaikki vaan laitetaan samaan... mutta ennen piti kyllä kaikki lajitella.*” Myös haastateltava R4 halusi parantaa kierrätystä ja toivoi enemmän lajitteluastioita muun muassa lasille, pattereille ja biojätteelle.

Kun kysyttiin lajittelevatko haastateltavat itse töissä tai onko siihen ylipäänsä mahdollisuus, vastaukset olivat melko yksimielisiä. Lajittelua ei tapahdu lähes ollenkaan, koska siihen ei ole järjestetty tarpeeksi hyviä mahdollisuuksia, eikä sitä ole tehty helpoksi. Ravintolassa kaikki menee samaan roska-astian biojätteestä paperiin, paitsi lasi. Lasikin kerätään erikseen vain turvallisuuden takia, että kukaan ei satuttaisi itseään, mainitsi haastateltava R3. Haastateltava V2, kuka kertoi kotona kierrättävänsä kaiken mahdollisen, sanoi töissä laittavansa kuivajätteen ja biojätteen samaan, mutta keräävänsä erikseen kaikki pullot ja tölkit, metallin, lasin sekä ongelmajätteen.

Puhuttaessa energian ja veden säästämisestä lähes kaikki haastateltavat kahta lukuun ottamatta (R4 & R5) sanoivat kiinnittävänsä asiaan huomiota töissä. Esimerkiksi valoja ei pidetä turhaan päällä eikä veden kanssa läträtä, haastateltava V2 kertoi siivonneensa pelkän pesuaineen kera. Tietokoneiden päällä oleminen vastaanotossa on välttämättöntä, mutta niidenkin turhaa käyttämistä pyritään välttämään. Ravintolassa vedenkuluusta säätelevät muun muassa automaattihanat. Haastateltava R3 pohti haastattelun aikana, että astianpesukoneiden lämpötilaa on mahdollista säätää, mutta se pidentää pesuaikaa, joten sen voi tehdä vain hiljaisina aikoina. Myös pariloiden koko ajan kuumana pitäminen mietitytti.

Henkilökunnalta kysyttiin heidän tietoisuudestaan Kalajoelle tehdystä ympäristöhankkeesta ja siihen liittyvästä ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun -oppaasta (liite 5). Vain yksi, haastateltava V1, oli kuullut ympäristöhankkeesta, mutta ei tiennyt siitä sen tarkemmin. Haastateltava R4 oli kiinnostunut lukemaan oppaan: ”*Kyllä mä ehkä voisin ihan mielenkiinnon vuoksi lukea sen.*” Haastateltava R5 sanoi suoraan, että ei halua opasta lukea ja haastateltava V1 sanoi, että jokaisen henkilökuntaan kuuluvan tulisi käydä se läpi kesän alussa, samalla kun muuhunkin materiaaliin tutustutaan. Vastaanototyöntekijöiltä tiedusteltiin työhön perehdyttämisestä ja kävi ilmi, että perehdytyksessä ei ollut otettu esille mitään ympäristöön liittyviä asioita. Haastateltava V2 kaipasi enemmän tietoa perehdytyspäivillä esimerkiksi ekopisteiden sijainnista sekä karavaanareiden vessojen tyhjennyksestä ja siihen liittyvästä toiminnasta, jotta asiakkaita pystyisi kyseisissä asioissa neuvomaan paremmin heidän mahdollisesti kysyessä. Haastateltava V2 toivoi tietoa myös ranta-alueiden ja hiekkadyynien luonnon merkityksestä, josta hän oli saanut tietää muuta kautta.

Henkilökunnan puolelta asiakkaita ei sen kummemmin ohjeisteta kierrätyksessä tai ympäristöön liittyvissä asioissa, eikä siihen haastateltavan V1 mukaan ole aikaakaan: ”*Ei, ei pysty kaikkee erikseen selittämään.*” Myös haastateltava V2 oli samaa mieltä, tosin hiljaisempana aikana neuvomiselle saattaa ollakin aikaa. Ainoastaan jos asiakkaat kysyvät niin sitten neuvotaan, kertoivat sekä haastateltavat V1 että V2. Haastateltava V2 lisäsi vielä, että koirien omistajia ohjeistetaan, että yleisellä rannalla tai vedessä koira ei saa ulkoiluttaa. Ravintolahenkilökunta ei asiakkaita ohjeista oikeastaan ollenkaan. Haastateltava R4 mainitsi kuitenkin huomauttavansa asiakkaille jos esimerkiksi tölkit heitetään maahan, että roska-astia on aivan vieressä, minne roskat voi laittaa.

Haastateltavan V1 mielestä hyvä keino ohjeistaa asiakkaita on lisätä tietoa esimerkiksi karttoihin, joista se on helppo lukea siellä olevan muun tiedon ohella. Hän mainitsi myös, että: ”*Kyllä mun mielestä vuosi vuodelta enempi ja enempi kaikkei haluais että ois enempi semmosta ekologisuutta ja muuta kierrätystä*”. Haastateltava V2 oli samoilla linjoilla, koska jos ei ole aikaa selittää asiakkaalle ympäristöön liittyviä asioita olisi hyvä pystyä kertomaan, että tarvittavat tiedot löytyvät esimerkiksi juuri kartasta tai jostain muusta paikasta, joka on pystyttävä konkreettisesti osoittamaan.

Ravintolan henkilökunnalta kysyttiin tietävätkö he mistä tuotteet ravintolaan tulevat. Kysymys tuotti ristiriitaisia vastauksia. Haastateltava R3 sanoi, että tietoa tulee vain sen verran mitä pakkauksen kyljestä sattuu näkemään, kun niitä käsittelee. Hän uskoi, että ainakin tuoretuotteet tulevat lähialueilta, mutta ei ollut varma. Keskon kautta kuulemma tulevat, mutta ei tiennyt missä ne pakataan. Haastateltava R4 taas sanoi tuotteiden tulevan kaukaa, ei ole lähiseudun tuotteita eikä pääkaupunkiseudun tuotteita. Kun kysyttiin olisiko hyvä jos tuotteet olisivat lähiseudun yritysten tuottamia, haastateltava vastasi seuraavasti: *”Tottakai ois, mut se, se on vähän niinku oma juttunsa.. siihen ei pysty lähtemään kaikki ravintolat eikä siihen tarvi kaikkien ravintoloiden läbetäkään... mun mielestä... Ja se on myös raha kysymys, valitettavasti.”*

7.3 Leirintäalueen havainnointi

Havainnoitaessa leirintäaluetta ympäristöystävällisyyden kannalta havainnointipohjan (liite 4) avulla monenlaisia asioita tuli esiin. Yleiskuva alueesta oli siisti, mutta kun alkoi tarkemmin ajatella ja kiinnittää huomiota pieniin asioihin havaintoja tuli monenlaisia.

Alueella oli kahden kokoisia ekopisteitä, kolme isoa ja kolme pientä. Pisteet oli sijoitettu tasaisesti ympäri leirintäaluetta. Kaikissa ekopisteissä oli mahdollista kierrättää ainoastaan sekajäte, lasi ja paperi. Vastaanoton yhteydessä oli keräyslaatikko paristoja varten. Pisteillä ei ollut ohjeita kierrätykseen, ainoastaan kyltit suomenkielellä mikä jäte menee mihinkin astiaan. Leirintäalueen karttaan ei ollut merkattu yhtä alueella sijaitsevaa isoa ekopistettä ja yhdessä karttaan merkatussa paikassa ekopistettä ei ollut enää ollenkaan. Alueelta ei valitettavasti löytynyt lainkaan biojätteen tai keräyskartongin kierrätystä. Metallinkierrätysastioitakin oli vain yksi, eikä sitäkään mainittu kartassa. Kartan toisella puolella olevassa infotekstissä oli myös useita häiritseviä kirjoitusvirheitä.

Kulkureittien varrella yleisiä roska-astioita oli muutamia ja rannalla heikosti. Huoltorakennuksia leirintäalueella oli kolme kappaletta. Vessoissa ja muissa käsienpesupaikoissa käytössä olivat niin sanotut normaalit hanat sekä käsien kuivaamiseen käsipaperia ja kuivauspuhaltimia. Uusimmassa kolmannessa huoltorakennuksessa ja saunoissa suihkut olivat automaattisia, muualla eivät. Yleisissä tiloissa valot paloivat yötä päivää jos ne jätettiin päälle eikä niitä sammutettu.

Kesän aikana vastaanotosta, joka näkyy kuviossa yksitoista, jaettiin valtava määrä erilaisia mainoksia ja lehtiä asiakkaille. Niitä tuli vastaanottoon liian paljon, vaikka asiakkaat ottivat ne vastaan, yleensä ne päättyivät lukemattomana suoraan roska-astiaan. Lisäksi joitain esitteitä, esimerkiksi venäjänkielisiä, meni todella vähän ja siksi niitä jäi paljon yli. Ravintolassa kaikki lasi- ja muovipullot kierrätettiin, mutta paperit ja ylijäänyt ruoka menivät samaan roska-astiaan.

Kuvio 11. Top Camping Kalajoen leirintäalueen sisäänkäynti (Nieminen, M. 19.7.2013)

8 Johtopäätökset

Tulosten analysoinnin jälkeen niitä pohditaan ja tuloksista muodostetaan johtopäätöksiä. On tärkeää selittää, tulkita ja kritisoida saatuja tuloksia sekä sitä, miten niihin on päästy ja mitkä seikat ovat saattaneet vaikuttaa saatuihin tuloksiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 229.) Seuraaviin alalukuihin on koottu johtopäätöksiä asiakkaille teetetyistä kyselyistä, henkilökunnan haastatteluista ja opinnäytetyöntekijöiden tekemästä havainnoinnista. Kaikista nousee esille asioita, joiden perusta on hyvä, mutta joita on vielä kehitettävä. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi ekopisteet, huoltorakennukset, leirintäalueen yleinen siisteys sekä energian- ja vedenkulutus. Seuraavassa kuviossa kaksitoista opinnäytetyöntekijät ovat koonneet yhteen keskeisimmät kehittämiskohteet, jotka nousivat esille johtopäätöksiä tehdessä.

Johtopäätöksistä esille nousseet keskeisimmät kehittämiskohteet:

- Ekopisteiden kehittäminen ja huoltorakennusten päivittäminen.
- Kierrätyksen mahdollisuuksien parantaminen sekä asiakkaiden että henkilökunnan kannalta.
- Leirintäalueen yleisen siisteyden ylläpitäminen.
- Energian- ja vedenkulutuksen vähentäminen.
- Kalajoelle tehdyn ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun -oppaan hyödyntäminen.

Kuvio 12. Johtopäätöksistä esille nousseet keskeisimmät kehittämiskohteet

Asiakkaille tehdyistä kyselyistä voi tehdä monenlaisia johtopäätöksiä. Ympäristöystävällisyyden huomioiminen on asiakkaiden mielestä merkittävää ja varmasti enemmän ja enemmän tulevaisuudessa vaikuttaa myös leirintäalueen valintaan. Tärkeää on panostaa etenkin ekopisteistä huolehtimiseen ja tekemällä pisteille yksinkertaiset ohjeet kierrättämiseen. Kyselyn perusteella monet asiakkaista tietävät kierrätyksen perusteet, mutta ohjeet on hyvä olla vähemmän tietäville sekä tietojen tarkistamista varten. Yleinen ve-

denkulutuksen säätely ja automaattihanat saivat kiitosta kyselyissä, joten niitä tulee mahdollisuuksien mukaan lisätä leirintäalueen huoltorakennuksiin sekä muualle missä vesihanoja ja suihkuja on.

Opinnäytetyön viidentenä liitteenä olevasta ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun -oppaasta kysyttäessä vain yksi asiakkaista tiesi siitä, mutta jokainen kuudestatoista vastaajasta osoitti kiinnostusta kyseistä opasta kohtaan, joten tässä asiassa on ehdottomasti paljon parantamista. Oppaan voisi jakaa jokaiselle leirintäalueella yöpyvälle henkilölle. Oppaassa on tekstit sekä suomeksi että englanniksi, joten se sopii myös kansainvälisille asiakkaille. Lisäksi opasta voisi olla jaossa vastaanotossa ja ravintolassa, josta päiväkävijät saisivat sen halutessaan ottaa mukaansa.

On tärkeää muistaa, että jokainen ihminen määrittelee ja kokee ympäristöystävällisyyden omalla tavallaan, joka vaikuttaa heidän mielipiteisiinsä. Yksi asia voi olla toisen asiakkaan mielestä hyvä, toisen mielestä huono. Asiakkailta saatujen kommenttien perusteella leirintäalueen siisteyteen, saniteettitilojen puhtauteen, tehokkaampaan siivoukseen, sekajätteelle tarkoitettujen roska-astioiden lisäämiseen, käytännöllisyyteen, energian säästämiseen, infovihkojen kierrättämiseen sekä uimaveden laatuun tulee kiinnittää enemmän huomiota ja löytää ratkaisuja. Lisäksi lasipullojen tuontikieltoa ja tupakointialueiden ottamista käyttöön on hyvä harkita.

Henkilökunnalle teetetyistä haastatteluista voi päätellä, että leirintäalueella on monessa asiassa vielä parannettavaa ympäristöasioiden kannalta. Haastatteluista kävi ilmi, että yrityksen vastuullisuus toimintaympäristönsä hyvinvoinnista vaikuttaa henkilökunnan haluun työskennellä yrityksessä. Haastateltavien mukaan ympäristöasiat huomioon ottava yritys antaa positiivisen kuvan työnhakijan silmissä ja tämä kuva on tärkeää tai ainakin vaikuttaa myönteisesti haluun työskennellä yrityksessä.

Haastattelutulosten perusteella voidaan sanoa, että ekopisteiden määrä on huomioitu myös henkilökunnan keskuudessa ja ne nähdään positiivisena osana leirintäaluetta. Ekopisteiden määrän lisäksi, jätehuollon koetaan toimivan hyvin. Ekopisteiden määräästä huolimatta, jätteiden lajittelun mahdollisuuksien ei koeta olevan työpaikalla riittävän

monipuolista. Henkilökunta lisäisi mielellään esimerkiksi biojätteelle, lasille ja pattereille omat kierrätysastiansa. Lisäksi yleisten roska-astioiden määrää on lisättävä leirintäalueella.

Henkilökunta miettii selkeästi omaa panostaan ympäristöystävällisyydessä. He haluavat parempia kierrätysmahdollisuuksia myös omiin tiloihinsa. Tällä hetkellä henkilökunta kierrättää sen minkä pystyy, mutta he toivovat, että voisivat esimerkiksi laittaa biojätteet erikseen muusta jätteestä. Lisäksi he kiinnittävät huomiota energiankulutukseensa esimerkiksi sammuttamalla turhat sähkölaitteet ja kuluttamalla mahdollisimman vähän vettä. Muutkin säästämahdollisuudet mietittyvät ja he ovat valmiita toimimaan säästelemällä, jos vain saavat siihen mahdollisuuden.

Vastaanotosta jaettavien karttojen ja muiden infomateriaalien mahdollista kierrätystä mietittiin vastaanottohenkilökunnan keskuudessa, koska niitä jaetaan kesän aikana todella paljon ja toisaalta asiakkaat eivät käytä niitä kuin pienen hetken vierailunsa aikana. Ravintolahenkilökuntaa puolestaan puhutti hieman enemmän kysymys ravintolan raaka-aineiden alkuperästä, joka tuntui olevan hieman epäselvä seikka. Kaikki olivat samaa mieltä siitä, että lähiruoan suosiminen on erittäin hyvä asia. Vaikka lähiruokaa halutaan suosia, yksi henkilökunnasta mainitsi senkin, ettei se aina ole mahdollista erinäisistä syistä, esimerkiksi rahan takia.

Ainutlaatuinen ja arvokas dyyniympäristö on huomioitu myös henkilökunnan keskuudessa ja sen säilyttämistä pidetään arvossa. Haastatteluissa ilmeni, ettei henkilökunnan perehdytyksessä ole otettu ympäristöasioita juuri esille ja tämän toivotaan muuttuvan. Tähän tulee kiinnittää myös sen vuoksi huomiota, että matkailijat arvostavat nykyään yhä enemmän ympäristöasioita huomioon ottavia matkailuyrityksiä ja haluavat tietoa ympäristöystävällisestä käyttäytymisestä. Henkilökunnan saadessa tietoa kyseistä aiheesta, voidaan vastata paremmin myös asiakkaiden kasvaviin tarpeisiin. Tämä on kuitenkin hankalaa, koska yleensä kiireen sattuessa vastaanottoon, ei jokaiselle asiakkaalle ehdi kertoa erikseen alueen ympäristöasioista. Lisäksi olisi hyvä, jos ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun -opas jaettaisiin jokaiselle henkilökuntaan kuuluvalla, jolloin he

voisivat tutustua siihen ja näin ohjeistaa asiakkaita enemmän toimimaan kestävän matkailun mukaisesti.

Opinnäytetyöntekijöiden havainnontien perusteella voidaan sanoa, että ekopisteitä on leirintäalueella kiitettävästi. Tästä huolimatta kierrätysmahdollisuudet eivät kuitenkaan ole riittävän kattavat. Ekopisteet on päivitettävä vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita muun muassa lisäämällä mahdollisuuksia useamman jätteen kierrättämiseen sekä tekemällä ohjeistukset sekä suomalaisia että ulkomaalaisia asiakkaita ajatellen. Myös ravintolan kierrätysmahdollisuuksia on parannettava huomattavasti.

Havainnoinnissa huomattiin virheitä ja puutteita leirintäalueen asiakkaille jaettavassa kartassa. Kartan päivittäminen ajan tasalle sekä tekstissä esiintyvien kirjoitusvirheiden korjaaminen on erittäin tärkeää asiakastyytyvyyden ja koko yrityskuvan kannalta. Leirintäalueen tulee myös karsia asiakkaille jaettavien mainoksien ja lehtien määrää mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi on hyvä miettiä, minkä kielisiä esitteitä menee eniten ja tilata niitä menekin mukaan.

Havainnoitaessa huomattiin, että kolmannen eli uusimman huoltorakennuksen suihkuissa ja vessoissa on automaattihanat, joilla voidaan säädellä vedenkulutusta leirintäalueella hyvin. Muissa huoltorakennuksissa näin ei kuitenkaan ole ja havainnoijien mielestä kaksi muuta huoltorakennusta on hyvä päivittää kolmannen tasolle. Myös yleisten roska-astioiden, käsiensuivauslaitteiden, automaattivalojen ja tupakkapaikkojen lisääminen leirintäalueelle parantaisi ympäristöystävällisyyttä.

Opinnäytetyön teon aikana tekijät oppivat tavoitteiksi asettamansa yrityksen ja matkailualan liittyvästä ympäristövastuullisuudesta sekä ympäristöohjelman suunnittelusta. Tulevaisuudessa matkailualalla vihreät arvot korostuvat yhä enemmän ja enemmän. Matkailualan ammattilaisten on hyvä ymmärtää niiden tärkeys edistääkseen koko toimialan kehittämistä ympäristöystävällisemmäksi. Tämän vuoksi opinnäytetyöntekijät pitävät oppimaansa merkityksellisenä ja pyrkivät vaikuttamaan omalta osaltaan tulevien työpaikkojensa kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan.

Ammatillinen kehittyminen on edennyt jälleen lisää. Tämä opinnäytetyö oli molempien tekijöiden viimeinen puristus ennen HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulusta valmistumista. Koko koulutuksen aikana kerättyä tietotaitoa ja osaamista hyödynnettiin opinnäytetyön teossa erittäin paljon. Jo aiempina lukuvuosina opinnäytetyöntekijät ovat tehneet muille toimeksiantajille käytännönläheisiä ja työelämälähtöisiä tutkimuksia osana opintojaan. Aiemmat kokemukset tutkimusten raportoinnista helpottivat opinnäytetyöprosessia alkuvaiheesta asti. Kynnys opinnäytetyön kirjoittamiseen oli melko pieni edellä mainittujen seikkojen vuoksi. Teoreettisen viitekehyksen kirjoitusvaiheessa opittiin muun muassa hahmottamaan mikä on juuri tämän opinnäytetyön kannalta tärkeää tietoa sekä tarkastelemaan lähteitä kriittisesti.

Opinnäytetyöntekijät laativat liitteenä kuusi olevan ympäristöohjelman huomioon ottaen sen, että leirintäalue on vain kolme kuukautta vuodessa auki. Ympäristöohjelma on jaettu kuuteen osa-alueeseen, jotka ovat: johdanto, energiankulutus, vedenkulutus ja jätevedet, jätehuolto, asiakkaiden informointi sekä tavoitteet. Henkilökuntaa varten jokaisesta osiosta löytyy vähän tietoa aiheesta ja ohjeita ympäristöystävällisestä käyttäytymisestä kyseiseen asiaan liittyen. Tavoitteet osioon on koottu parannusehdotuksia lyhyelle ja pitkälle aikavälille yritystä, päätösten tekijöitä ja omistajia varten. Opinnäytetyöntekijöiden mielestä yrityksellä on hyvät mahdollisuudet saavuttaa asetetut tavoitteet seuraavan viiden vuoden aikana.

Ympäristöohjelma oli helppo suunnitella ja toteuttaa, koska tehtynä oli todella laaja taustatyö teoreettisen viitekehyksen, kyselyiden, haastatteluiden ja havainnointien sekä tulosten ja johtopäätösten parissa. Ympäristöohjelmaa tehdessä jo olemassa olevan aineiston lisäksi käytettiin hyväksi prosessin aikana opinnäytetyöntekijöiden mieleen tulleita seikkoja, jotka eivät käyneet vielä ilmi hankitusta aineistosta. Ohjelmasta haluttiin yksinkertainen ja selkeä, jotta henkilökunta olisi kiinnostunut siihen perehtymään. Ympäristöohjelma tehtiin Microsoft Publisher 2010 -julkaisuohjelman avulla ja siitä tehtiin A5:n kokoinen, jotta siihen on kätevä ja helppo tutustua. Jokainen ympäristöohjelmassa käytetty kuva on otettu Microsoft Publisher julkaisuohjelman kuva-arkistoista.

Raportin teoreettisessa viitekehyksessä mainitaan kuinka ympäristöohjelma on hyvä toteuttaa vaiheittain. Kuviossa seitsemän on kahdeksan askelta ympäristöohjelman toteuttamiseen. Opinnäytetyöntekijät ovat tehneet vaiheista neljä ensimmäistä ja loput neljä ovat yrityksen itsensä vastuulla. Leirintäalueen on tärkeää jakaa vastuu ympäristöasioiden huolehtimisesta tasaisesti henkilökunnan kesken, mutta on hyvä valita myös yksi vastuuhenkilö. Ympäristöohjelmaa on toteutettava määrätietoisesti ja sen tarkka seuraaminen on erittäin tarpeellista, etenkin kun leirintäalue on auki vain kolmen kauden ajan vuodessa. Ympäristöohjelman ylläpitäminen, kehittäminen ja päivittäminen tulevaisuudessa jäävät myös yrityksen huolehdittavaksi.

Ympäristöohjelmaa on kehitettävä jatkuvasti. Kehittämiseen vaikuttavat muun muassa tavoitteiden saavuttaminen ja ympäristössä tapahtuvat jatkuvat muutokset, joista on pysyttävä ajan tasalla. Keräämällä palautetta sekä henkilökunnalta että asiakkailta ympäristöohjelman toimivuudesta yritys saa kallisarvoista tietoa ympäristöohjelman kehittämistä varten. Ympäristöohjelmasta tiedottamisen tulee olla mahdollisimman tehokasta. Yrityksen kannattaa kertoa ympäristöohjelmasta esimerkiksi internetsivuillaan ja korostaa ympäristöasioista huolehtimista sekä kannustaa asiakkaita jakamalla heille ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun -opasta. Ennen leirintäalueen virallista avaamista kesäkuussa, henkilökunnan perehdytyksissä on syytä ottaa ympäristöasiat huomioon ja kertoa tapahtuvista muutoksista sekä niiden vaikutuksista heidän työhönsä. Jokaiselle henkilökunnan jäsenelle on jaettava ympäristöohjelma, jotta he voivat tutustua siihen rauhassa ja ovat motivoituneempia ohjelman toteutuksessa.

Opinnäytetyöntekijät toivovat leirintäalueen ottavan tehdyn ympäristöohjelman käyttöön mahdollisimman pian ympäristöystävällisyyden ja -vastuun parantamiseksi. Tulevan talven aikana on mahdollista tehdä muutoksia mahdollisuuksien mukaan seuraavaa kautta, kesää 2014, varten. Yrityksen, päätösten tekijöiden ja omistajien toivotaan tutustuvan sekä kirjoitettuun raporttiin että tehtyyn ympäristöohjelmaan huolella.

Top Camping Kalajoen leirintäalueen johto, päätösten tekijät sekä omistajat voisivat pohtia myös uusiutuvien energialähteiden, kuten aurinko- ja tuulienergian hyödyntämistä toiminnassaan. Lisäksi olisi hyvä tehdä yhteistyötä alueen muiden yritysten kanssa ja

siten edistää koko Kalajoen Hiekkasärkkien hyvinvointia sekä kestäväää matkailua. Yhteistyön lisäksi yrityksen tulisi pohtia lähialueilta saatavien ja sertifioitujen ympäristömerkkien saaneiden, kuten Joutsenmerkittyjen, tuotteiden sekä raaka-aineiden käyttöönottoa.

Lähteet

Asikainen, H.-M. 2006. Toimiston ympäristöasiat. Teoksessa Sarkkinen, S. (toim.). Ympäristövastuu työpaikalla: säästä luontoa ja rahaa, s. 10–116. Edita ympäristö -sarja. Edita. Helsinki.

Camping.fi 2013. Luokitellut leirintäalueet ja lomakylät 2013. Luettavissa: http://www.camping.fi/template_page2.asp?sua=2&lang=1&s=1217. Luettu: 4.11.2013.

Energiateollisuus 2013a. Sähkön tuotanto. Luettavissa: <http://energia.fi/energia-ja-ymparisto/sahkontuotanto>. Luettu: 6.11.2013.

Energiateollisuus 2013b. Ympäristö ja kestävä kehitys. Luettavissa: <http://energia.fi/energia-ja-ymparisto/ymparisto-ja-kestava-kehitys>. Luettu: 6.11.2013.

Findikaattori 2013a. Energian kulutus. Luettavissa: <http://www.findikaattori.fi/fi/25>. Luettu: 5.11.2013.

Findikaattori 2013b. Sähkön hankinta ja kulutus. Luettavissa: <http://www.findikaattori.fi/fi/21>. Luettu: 5.11.2013.

Findikaattori 2013c. Energian loppukäyttö. Luettavissa: <http://www.findikaattori.fi/fi/26>. Luettu: 5.11.2013.

Findikaattori 2013d. Uusiutuvat energialähteet. Luettavissa: <http://www.findikaattori.fi/fi/89>. Luettu: 5.11.2013.

Global Partnership for Sustainable Tourism 2013. About us. Sustainable Tourism. The future of tourism. Luettavissa: <http://www.globalsustainabletourism.com/About-us/31-Sustainable-Tourism.html>. Luettu: 15.10.2013.

Hemmi, J. 2005. Matkailu, ympäristö, luonto. Osa 1. Suomen pienkustantajat. Sotkamo.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus. Helsinki.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Tammi. Helsinki.

Kalajoen matkailun ympäristö- ja laatuohjelmahanke (ESR) / Kalajoen kaupunki 2013. ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun.

Kalajoki 2013. Saavutettavuus. Luettavissa:

<http://www.visitkalajoki.fi/fi/info/saavutettavuus>. Luettu: 8.10.2013.

Kalajoki Golf 2013. Ajo-ohje. Luettavissa: <http://www.kalajokigolf.fi/pelaamaan/ajo-ohje/>. Luettu: 11.10.2013.

Kananen, J. 2008. KVALI – Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.

Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013a. Aineistonhankintamenetelmät. Luettavissa:

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmät>. Luettu: 15.9.2013.

Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013b. Kyselyt. Luettavissa:

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmät/kyselyt>. Luettu: 21.10.2013.

Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013c. Haastattelut. Luettavissa:

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmät/haastattelut>. Luettu: 22.10.2013.

Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013d. Havainnointi eli observointi. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhan-kintamenetelmat/havainnointi-eli-observointi-osallistuminen-ja-kenttaetyoe>. Luettu: 22.10.2013.

Koppa – Jyväskylän yliopisto 2013e. Laadullinen tutkimus. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. Luettu: 29.10.2013.

KvantiMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]. Päivitetty 26.8.2010. Kyselylomakkeen laatiminen. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tampere. Luettavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>. Luettu: 21.10.2010.

Marttinen, K., Saastamoinen, S. & Suvanto, S. 2000. Yrityksen ympäristövastuut. 2. uudistettu painos. Kauppakaari Oyj. Helsinki.

Metsämuuronen, J. 2006. Metodologian perusteet ihmistieteissä. Teoksessa Metsämuuronen, J. (toim.). Laadullisen tutkimuksen käsikirja, s. 15–77. International Methelp Ky. Helsinki.

Mikalo Oy & VesiVerto 9/2008. Opas järkevään vedenkäyttöön. Luettavissa: <http://www.mikalo.fi/attachements/2010-12-18T08-51-5541.pdf>. Luettu: 6.11.2013.

Motiva 2013. Päivitetty 1.3.2013. Vedenkulutus. Luettavissa: http://www.motiva.fi/koti_ja_asuminen/mihin_energiaa_kuluu/vedenkulutus. Luettu: 6.11.2013.

Nieminen, M. 19.7.2013 & 31.8.2013. Valokuva-albumi.

Rohweder, L. 2004. Yritysvastuu: kestävä kehitys organisaatiotasolla. WSOY. Helsinki.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Validiteetti. Yhteiskuntatieteellinen tietoarasto. Tampere. Luettavissa: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_1.html. Luettu: 29.10.2013.

SFSedu 2013. Päivitetty 4.1.2013. Ympäristöjohtamisen standardit ISO 14000. Kalvosarja oppilaitoksille. Luettavissa: http://www.sfsedu.fi/www/fi/hallinta-ja_laaturjestelmat/apua_opetukseen_ja_oppimiseen/Luentoaineisto/Kalvosarja-oppilaitoksille-ISO-14000.pdf. Luettu: 11.10.2013.

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry 2013. Ympäristö asioiden hallinta – Kansainvälinen ISO 14000 -standardisarja. Luettavissa: http://www.sfs.fi/files/64/ISO14000_15082013.pdf. Luettu: 27.9.2013.

SYKE – Suomen ympäristökeskus 8.5.2013. Tutkimusta ja kehittämistä ympäristön hyväksi. Luettavissa: http://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus__kehittaminen. Luettu: 15.10.2013.

Taloustutkimus Oy 2013. Kvalitatiivinen tutkimus. Luettavissa: http://www.taloustutkimus.fi/tuotteet_ja_palvelut/tiedonkeruuratkaisut_ja_monitila/kvalitatiivinen_tutkimus/. Luettu: 29.10.2013.

TNS Gallup 2013. Kvalitatiivinen tiedonkeräys. Luettavissa: <http://www.tns-gallup.fi/asiantuntemus/tiedonkerays/kvalitatiivinen>. Luettu: 29.10.2013.

Tontti, M. 21.10.2013. Toiminnanjohtaja. Top Camping Kalajoki. Sähköposti.

Tontti, M., Salmela, I. & Fors, A. 2013. Yhteistoimintojen ja asiakasmieleisen palvelun käsikirja 2013 – Camping Hiekkasärkät Oy. Kalajoki.

Top Camping Kalajoki 2013a. Palvelut. Luettavissa: <http://www.kalajokicamping.fi/palvelut/>. Luettu: 8.10.2013.

Top Camping Kalajoki 2013b. Lataa suurempi kartta tästä. Luettavissa:
http://www.kalajokicamping.fi/media/uploads/pdf/top_camping_alueen_kartta.pdf.
Luettu: 11.10.2013.

Ulkoilulaki 13.7.1973/606.

UNEP – United Nations Environment Programme 2013. Ecosystem Management.
Luettavissa: <http://www.unep.org/ecosystemmanagement/>. Luettu: 14.10.2013.

Vihreä polku 2013a. Säästetään energiaa. Luettavissa:
http://www.vihreapolku.info/kestava_kehitys/parempia_valintoja_-_turkulaisen_toiminta-_ja_kulutusopas/saastetaan_energiaa. Luettu: 6.11.2013.

Vihreä polku 2013b. Huolehditään jätteistä. Luettavissa:
http://www.vihreapolku.info/kestava_kehitys/parempia_valintoja_-_turkulaisen_toiminta-_ja_kulutusopas/huolehditaan_jatteista. Luettu: 6.11.2013.

Vihreä polku 2013c. Jätteet kiertoon. Luettavissa:
http://www.vihreapolku.info/kestava_kehitys/parempia_valintoja_-_turkulaisen_toiminta-_ja_kulutusopas/huolehditaan_jatteista/jatteet_kiertoon. Luettu: 6.11.2013.

Ymparisto.fi 15.8.2013a. Päivitetty 14.10.2013. Pohjavesien määrällinen ja kemiallinen tila. Luettavissa: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi_ja_meri/Pohjavesien_tila. Luettu: 6.11.2013.

Ymparisto.fi 24.10.2013b. Pohjavesien määrällinen ja kemiallinen tila – Pohjois-Pohjanmaa. Luettavissa: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi_ja_meri/Pohjavesien_tila/Pohjavesien_maarallinen_ja_kemiallinen_t%2826936%29. Luettu: 6.11.2013.

Ymparisto.fi 9.9.2013c. Jätevesikuormituksen vähentäminen. Luettavissa:
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Rakentaminen/Rakennushanke/Talotekniset_jarjestelmat_LVI/Kiinteiston_jatevesien_kasittely/Puhdistamosivusto_jatevesien_kasittelymenetelmista/Jatevesikuormituksen_vahentaminen. Luettu: 6.11.2013.

Ymparisto.fi 13.6.2013d. Päivitetty 12.9.2013. Jätteet ja jätehuolto. Luettavissa:
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Jatteet_ja_jatehuolto. Luettu: 6.11.2013.

Ympäristöjohtamisen sanasto 3.4.2007. Ympäristöohjelma. Luettavissa:
<http://lipas.uwasa.fi/termino/WasaTerm/ymparistojohtaminen/ympristohjelma.html#Topic26>. Ympäristöpolitiikka. Luettavissa:
<http://lipas.uwasa.fi/termino/WasaTerm/ymparistojohtaminen/ympristpolitiik.html#Topic25> . Luettu: 13.11.2013.

Ympäristöministeriö. 1995. Ympäristöohjelma 2005. Nyroos, H. & Salonen, L. (toim.). Ympäristöministeriö. Helsinki.

Ympäristöministeriö 18.6.2013. Päivitetty 25.6.2013. Mitä on kestävä kehitys. Luettavissa: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Ymparisto/Kestava_kehitys/Mita_on_kestava_kehitys. Luettu: 15.10.2013.

Ympäristöopas 2013. Ympäristöystävällisempi leirintäalue. Luettavissa:
<http://www.karavaanarit.fi/opas/s25.html>. Luettu: 13.11.2013.

Liitteet

Liite 1. Opinnäytetyöprosessin aikataulu

Toukokuu

- Aiheanalyysi 3.5.
- Seminaari yksi: 29.5., johon on valmistauduttu tekemällä seuraavat asiat: kansilehti, johdanto, teoria otsikkotasolla, alustava suunnitelma aineistonhankintamenetelmistä ja produktin valmistamisesta, aikataulu prosessille ja lähdeluettelo

Kesäkuu

- Teorian kirjoittaminen
- Havainnointia

Heinäkuu

- Aineistonhankinta
- Litterointi
- Aineiston analysointi
- Havainnointi

Elokuu

- Aineistonhankinta
- Litterointi
- Aineiston analysointi
- Havainnointi

Syyskuu

- Aineiston analysointi
- Teorian yhteensovittaminen + tarvittaessa lisää teoriaa
- Tulokset
- Ympäristöohjelman suunnittelu

Lokakuu

- Seminaari kaksi: 2.10.
- Ympäristöohjelman teko
- Johtopäätökset
- Viimeistely

Marraskuu

- Seminaari kolme: 6.11.
- Johtopäätökset
- Viimeistely
- Kypsyyskoe 27.11.

Liite 2. Kyselylomake leirintäalueen asiakkaille

Arvoisa asiakas, olemme kaksi HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun opiskelijaa ja teemme opinnäytetyönämme ympäristöohjelmaa Top Camping Kalajoen leirintäalueelle. Vastaamalla tähän kyselyyn edesauttaisit opinnäytetyömme edistymistä ja saisit mahdollisuuden vaikuttaa omalta osaltasi Top Camping Kalajoen kehittämisessä ympäristöystävällisemmäksi leirintäalueeksi. Lomakkeen voi palauttaa vastaanoton henkilökunnalle.

1. Kuinka tärkeänä pidät ympäristöystävällisyyttä yrityksen toiminnassa?

Erittäin tärkeä ___ Tärkeä ___ Melko tärkeä ___
Vähemmän tärkeä ___ Ei lainkaan tärkeä ___ En osaa sanoa ___

2. Vaikuttaako ympäristöasioiden huomioiminen leirintäalueen valintaan?

Kyllä ___ Ei ___ En osaa sanoa ___

3. Miten ympäristöystävällisyys (esimerkiksi kierrätys, energiankulutus, vedenkulutus) näkyy mielestäsi tällä leirintäalueella?

4. Mihin ympäristöasioihin mielestäsi tulisi kiinnittää enemmän huomiota?

5. Mitkä ympäristöön liittyvät asiat ovat hyvällä mallilla?

6. Kuinka paljon kiinnität huomiota omien jätteiden lajitteluun?

Erittäin paljon ___ Paljon ___ Melko paljon ___
Vähän ___ En lainkaan ___ En osaa sanoa ___

7. Onko kierrätyspisteitä mielestänne tarpeeksi tällä leirintäalueella?

Kyllä ___ Ei ___ En osaa sanoa ___

8. Onko kierrätyspisteet merkitty selkeästi?

Kyllä ___ Ei ___ En osaa sanoa ___

9. Olisiko kierrätyspisteillä hyvä olla ohjeet jätteiden lajitteluun?

Kyllä ___ Ei ___ En osaa sanoa ___

10. Kiinnitätkö huomiota vedenkulutukseesi?

Kyllä ___ En ___

11. Säännöstelläänkö vedenkulutusta riittävästi (esimerkiksi automaattihanojen avulla)?

Kyllä ___ Ei ___ En osaa sanoa ___

12. Pyritkö kuluttamaan energiaa säästeliäästi?

Kyllä ___ En ___ En osaa sanoa ___

13. Haluaisitteko enemmän opastusta ympäristöystävällisestä käyttäytymisestä vierailusi aikana?

Kyllä ___

En ___

En osaa sanoa ___

14. Tiesitkö, että Kalajoella on ilmestynyt ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun -opas?

Tiesin ___

En tiennyt ___

15. Jos sinulle annettaisiin ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun -opas vastaanotosta, lukisitko sen?

Kyllä ___

En ___

En osaa sanoa ___

16. Haluaisitko sellaisen?

Kyllä ___

En ___

Kiitos vastauksistanne ja oikein mukavaa loppukesää!

Ystävällisin terveisin,

Miriam Nieminen ja Laura Juottonen

Liite 3. Haastattelukysymykset leirintäalueen henkilökunnalle

1. Kuinka tärkeänä pidät ympäristöystävällisyyttä yrityksen toiminnassa?
2. Miten ympäristöystävällisyys näkyy mielestäsi tällä leirintäalueella (mitkä asiat ovat hyvin, mihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota)?
3. Lajitteletko jätteet töissä? Onko siihen mahdollisuus?
4. Pyritkö työpaikalla kuluttamaan mahdollisimman vähän vettä tai säästämään energiaa? Millä tavoin?
5. Oletko tietoinen, että Kalajoella on niin sanottu ympäristöohjelma, ECO Kalajoki – Opas kestävään matkailuun -opas? Onko asiaa otettu esille perehdytyksessä?
6. Miten ohjeistatte asiakkaita esimerkiksi kierrätyksessä ja muissa ympäristöön liittyvissä asioissa?
7. Mistä ravintolan tuotteet tulevat?
8. Miten asuntoautojen/-vaunujen harmaavesi käsitellään?
9. Mitä käytätte tällä hetkellä energialähteenä? Olisiko mahdollista käyttää ympäristöystävällisiä energialähteitä?

Liite 4. Leirintäalueen havainnointipohja

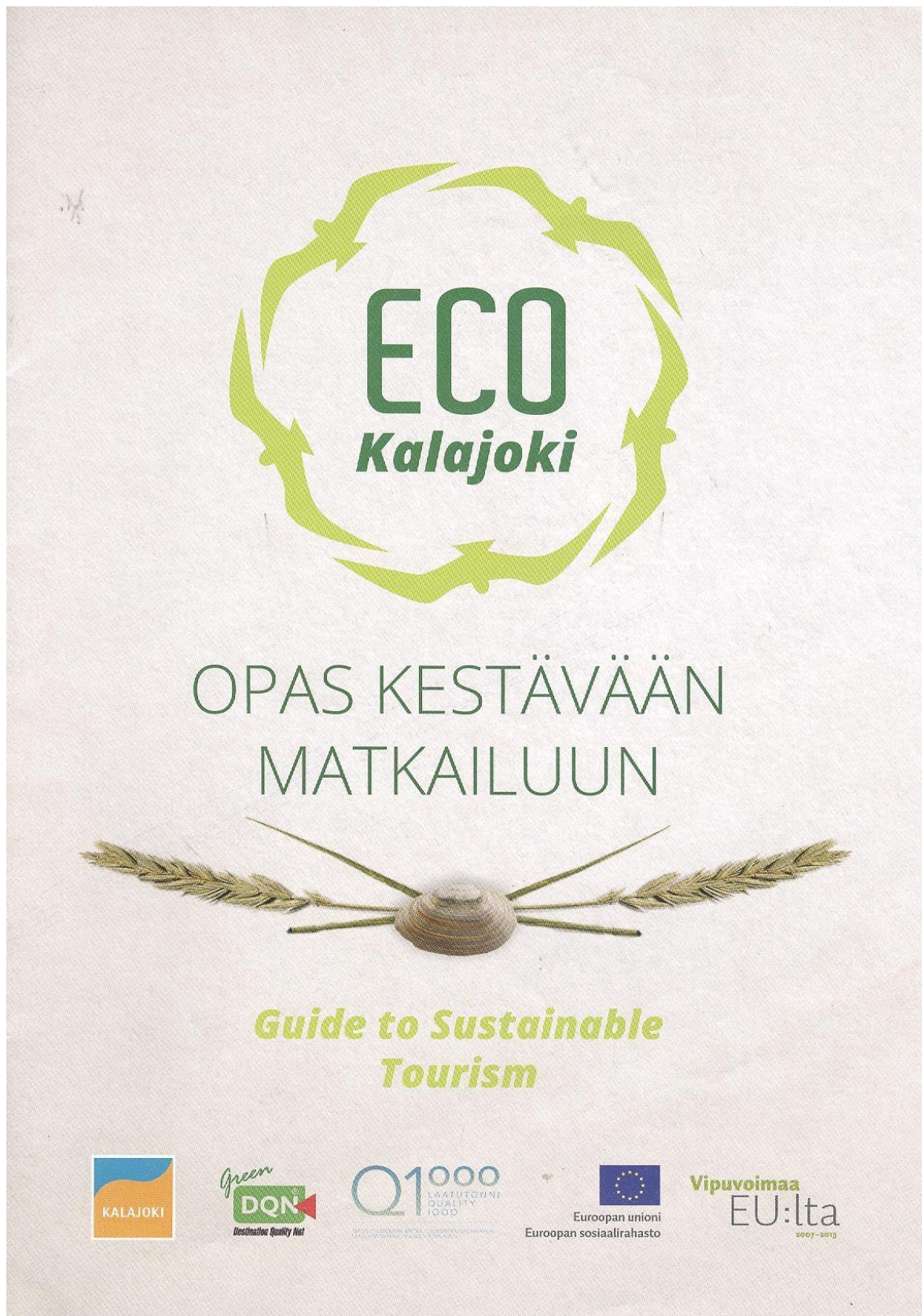
1. Leirintäalueen yleinen siisteys

2. Ekopisteiden toimivuus

3. Energian- ja vedenkulutus

4. Infomateriaalin selkeys

5. Muuta

EKO-MATKAILIJANA KALAJOELLA!

Kalajoen Hiekkasärkillä ekomatkailijalle avautuvat upea dyyni- ja merimaisema, raikkaat mäntymetsät ja merenrannan ilmasto, jossa on hyvä hengittää ja rentoutua.

Kalajoella olet lomalla: voit rentoutua, vapautua ja olla samalla osa luontoa. Muistathan, että omat ympäristömyönteiset tekosä auttavat Kalajokea ja Hiekkasärkkiä säilymään loistossaan.

Inspiroidu ekoilemaan Kalajoella!

Opas on tuotettu osana ESR-rahoitteista Kalajoen matkailun ympäristö- ja laatu-ohjelma-hanketta, jonka tarkoitus on matkailuyritysjohdon ja henkilöstön osaamisen, asiakaslähtöisten tuotteiden ja palveluiden laadun ja ympäristöosaamisen kehittäminen.

BEING AN ECO-TOURIST IN KALAJOKI!

On the sand dunes of Kalajoki, the eco-tourist is offered spectacular sand dune and marine views, the freshness of pine forests and sea shore climate, with plenty of fresh air and relaxation.

When in Kalajoki, you're on holiday: you can relax and feel liberated while being part of nature. Please don't forget that any good deeds you do for the environment will help Kalajoki and the sand dunes retain their natural glory.

Become eco-inspired in Kalajoki!

This guide has been produced as part of the ESF-funded Environmental and quality programme project for tourism in Kalajoki that aims to improve tourism enterprise management and staff expertise, develop customer-oriented products and services and environmental expertise.

2

ENERGIAA SÄÄSTÄMÄLLÄ SÄÄSTÄT MYÖS LOMAKUKKAROAI!

Kytken virrat kokonaan pois pidempiaikaisen poissaolon aikana.

Irrtaan latturit pistorasioista käytön jälkeen.

Suosin eko-ohjelmia astian- ja pyykinpesukoneissa.

Sulatan myös loma-asunnon pakastimen.

Säästän lämmityskuluissa noudattamalla loma-asuntojen ohjeita lämpötila-asetuksissa.

Tuuletan tehokkaasti ja käytän ajastinta saunan ja auton lämmityksessä.

Kävelen, juoksen, pyöräilen ja hiihdän autolla ajamisen sijaan.

Vuokraan välineet ja kokeilen melontaa, potkukelkailua tai leijahiihtoa.

I also defrost the freezer in the holiday home.

I save heating costs by following the heating instructions of the holiday homes.

I air the house effectively and use a timer for heating the sauna and car.

I walk, run, cycle and ski instead of driving by car.

I hire equipment and try canoeing, kick-sledding and snowkiting.

BY SAVING ENERGY, YOU ALSO SAVE HOLIDAY MONEY!

I switch off the electricity when I leave for longer trips.

I unplug chargers when not used.

I prefer to use eco programmes for the washing machine and dishwasher.

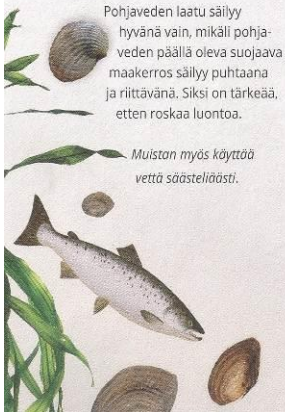
3

VEDEN KULUTUS JA VALKEAT VEDET

Pohjavesi on uusiutuva luonnonvara, sateen ja lumen sulamisvesistä maa- ja kallioperään suodattuvaa ja varastoituvaa vettä. Suodattuessaan maakerroksien läpi vesi puhdistuu ja samalla siihen liukenee ihmisen terveydelle välttämättömiä hivenaineita. Kalajoen käyttövesi on korkealaatuisia pohjavettä, joka otetaan Kourinkankaiden harjunsuojelu-alueelta. Siihen ei tarvitse lisätä kemikaaleja.

Pohjaveden laatu säilyy hyvänä vain, mikäli pohjaveden päällä oleva suojaava maakerros säilyy puhtaana ja riittävänä. Siksi on tärkeää, etten roskaa luontoa.

Muistan myös käyttä vettä säästeliäästi.

WATER CONSUMPTION AND PURE WATER

Groundwater is a renewable natural resource - the precipitation and thaw water are filtered and stored by the soil and bedrock. When filtered through the soil layers, the water is naturally purified as it absorbs minerals essential for human health. The domestic water used in Kalajoki is premium quality groundwater extracted from the Kourinkangas esker protection area. No chemicals need to be added to the water.

The quality of groundwater will remain good if the protective soil layer lying above the groundwater remains clean and sufficient. This is why it is important not to litter nature.

Please also remember to use water sparingly.

4

JÄTTEET JA KIERRÄTYS

- lomallakin kierrättäen

Vähennän jätettä, kierrätän ja lajittelen.

Vältän ylipakattuja tuotteita.

Vähennän jätteeksi menevää ruuan määrää.

Tulipaikoilla voin polttaa puhtaat paperit, mutta en muita jätteitä.

Palautan pantilliset pullo ja tölkit palautusautomaatteihin.

Yritykset, leirintäalue ja laitokset hoitavat omat kierrätysastiat alueillaan. Yleiset Ekopisteet ovat kierrätettäviä jätteitä varten ja kaikkien käytettävissä! Hiekkasärkillä ja Kalajoen keskustassa yleisiä ekopisteitä ovat mm.

Tapion Tupa, Matkailutie 3; lasi, pienmetalli ja paperi

Supermarket, Merenojantie 2; lasi, pienmetalli, paperi ja kartonki

S - Market, Kalajontie 30; lasi, pienmetalli, paperi ja kartonki

En jätä jätteitä astioiden ulkopuolelle, sillä ne sotkevat ympäristöni! En laita astioihin sellaista jätettä, mikä ei niihin kuulu. Näin kaikki kerätty jäte voidaan hyödyntää.

WASTE AND RECYCLING

- Recycling on your holiday

I minimise waste and recycle. I sort my waste.

I avoid over-packaged products.

I minimise the amount of food I throw out.

At campfire I can burn clean paper, but not other waste.

I return deposit bottles and cans to the bottle and can deposit automats.

Companies, the camping ground and facilities handle their own recycling bins in their areas. Public eco-points are intended for recyclable waste and are for everyone to use! At the sand dunes and the centre of Kalajoki Town, public eco-points can be found from e.g.

Tapion Tupa, Matkailutie 3; glass, small metal items and paper

Supermarket, Merenojantie 2; glass, small metal items, paper and cardboard

Supermarket, Merenojantie 30; glass, small metal items, paper and cardboard

Please make sure you don't leave waste outside the bins, as they mess the surroundings! Please avoid putting waste in bins that doesn't belong there. This enables all collected waste to be recycled.

5

ROSKATON RAN- TA JA PUHDAS YMPÄRISTÖ OVAT KAIKKIEN ILO

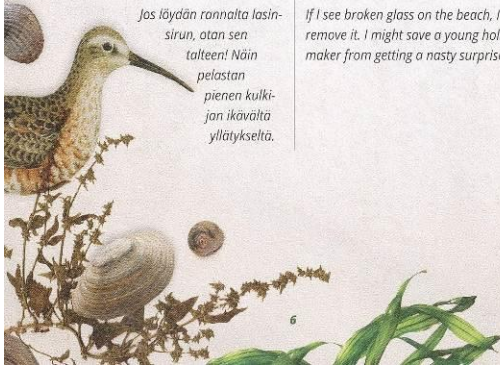
Suosin soutamista ja melomista moottoriveneiden sijaan.

Siistin jälkeni eväspaikoilla ja pysyn polulla, niin luontoarvot säilyvät retkeilyreittien varrella.

Käytän luontoystävällisiä pesuaineita ja huuhtelen pesuaineet sauna- ja pesutiloissa, ei meressä.

Pesen ja huuhtelen matot pesuhuoneessa tai niihin varatuilla matonpesupaikoilla.

Jos löydän rannalta lasinsirun, otan sen talteen! Näin pelastan pienen kulkin ikävältä yllätykseltä.

A LITTER-FREE AND CLEAN BEACH PLEASES ALL

I prefer rowing and canoeing in place of using motor boats.

To ensure nature values are retained along hiking routes, I clear up after using rest areas and I do not stray from the trails.

I use eco-friendly detergents and I rinse detergents in sauna and washing areas, not in the sea.

I wash and rinse rugs in the washroom or at dedicated rug washing areas.

If I see broken glass on the beach, I'll remove it. I might save a young holiday-maker from getting a nasty surprise.

PAIKALLISUUS JA LÄHITUOTTEET

Suosin paikallisia tuotteita, kulttuuria ja lähiruokaa!

Kun shoppailen, valitsen aitoja paikallistuotteita, käsitöitä ja alueelle omaleimaisia esineitä ja asioita. Muistoksi matkalta jää jotain tusinataravaa aidompaa ja usein myös ekologisempaa.

Kulttuuri on erottamaton osa paikallista elämää ja näkyy niin taiteessa, tavoissa kuin toiminnassakin. Tutustun kulttuuriin minulle sopivalla tavalla - menen teatteriin, kuuntelen konsertteja tai tutustun alueen historiaan.

Herkuttelen ravintoloissa ja ruokaostoksilla paikallisilla mauilla, lähellä tuotetulla ruoalla sekä luomuvaihtoehdoilla. Mitä lyhyempi matka tilalta pöytään, sen tuoreempaa ja maukkaampaa ruokakin on.

LOCAL PRODUCTS & PRODUCE

I favour local products, culture and produce!

When I go shopping, I choose authentic local products, handicrafts and other items characteristic of the area. As a souvenir of your trip, you will have something more genuine and often more ecological.

Culture is an inseparable part of local life and can be seen in art, habits and activities alike. I explore culture in the way that suits me - I visit the theatre and concerts or explore the history of the area.

I savour local flavours in restaurants and when shopping for food, food produced locally and organic alternatives. The closer the food source, the fresher and tastier the food.

KALAJOEN ARVOT JA VISIO

Kalajoki on vuodenaikojen mukaan muuntuva suomalaisten suosikkikohde, joka tunnetaan hiekkasärkistä, merestä ja auringosta, sekä laadukkaista tapahtumista ja monipuolisista palveluista.

Kalajoki tarjoaa hauskan, inspiroivan ja huolettoman ympäristön leikkiin, rentoutumiseen ja terveyden ylläpitoon.

KALAJOKI'S VALUES AND VISION

Kalajoki is a popular destination throughout the year, renowned for its sand dunes, sea and sun, not to mention quality events and a wide range of services.

Kalajoki offers a fun, inspiring and hassle-free setting for play, relaxation and keeping yourselves fit and healthy.

OPAS KESTÄVÄÄN MATKAILUUN

*Guide to Sustainable
Tourism*

Julkaisija: Kalajoen matkailun ympäristö- ja laatuohjelmahanke (ESR) / Kalajoen kaupunki.

Published by: Environmental and quality programme project for tourism in Kalajoki (ESF) / City of Kalajoki.

**Kiitos ja hyvää
ecomatkaa Kalajoella!**

**Lisää vinkkejä:
www.visitkalajoki.fi**

**Have a great eco-holiday
in Kalajoki!**

**For more information,
please visit
www.visitkalajoki.fi**

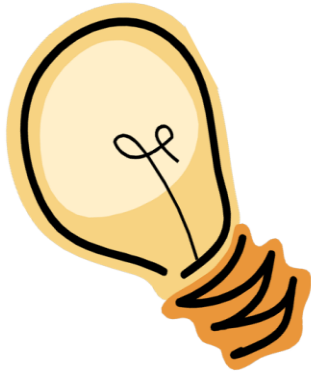
Ympäristöohjelma

Top Camping Kalajoki

Energiankulutus

Haitallisista kasvihuonepäästöistä suurin osa aiheutuu energiankulutuksesta. Koko yhteiskunta toimii energian varassa, mutta uusiutuvien energialähteiden avulla on mahdollista vaikuttaa ilmastonmuutoksen hidastumiseen. Myös omilla valinnoilla sekä asenteita ja kuluttamattomuuksia muuttamalla jokainen pystyy hillitsemään henkilökohtaista energiankulutustaan, esimerkiksi säästämällä sähköä ja valitsemalla ekologisemman liikkumistavan. Koska Suomessa energiankulutus henkeä kohti on korkea, ympäristön kannalta on tärkeää, että käytetään uusiutuvia energianlähteitä ja pyritään erinäisillä toimilla energiankulutuksen pienentämiseen.

Top Camping Kalajoen leirintäalue sijaitsee ainutlaatuisessa ja arvokkaassa dyynimaisemassa ja se on tärkeää pohjavesialuetta. Leirintäalue vaikuttaa monella tavalla toimintaympäristöönsä ja siitä huolehtiminen on tärkeää. Leirintäalueen asiakkaita on ohjattava ympäristöystävälliseen käyttäytymiseen, mutta ympäristöystävällisen toiminnan on lähdettävä yrityksen henkilökunnasta ja etenkin yrityksen johdosta liikkeelle. Asiakkaiden, henkilökunnan ja yrityksen johdon yhteistyöllä voidaan vaikuttaa ympäristön hyvinvointiin.

Kestävään matkailuun kuuluu muun muassa luonnonperinnön säilyttäminen ja liiallisen ympäristön rasittamisen vähentäminen. Kestävä matkailu on jatkuva prosessi, jonka yhtenä tärkeimmistä tavoitteista on lisätä tietoisuutta kestävästä kehityksestä matkailijoiden ja matkailualan ammattilaisten keskuudessa. Ympäristöohjelman avulla Top Camping Kalajoen leirintäalue haluaa edistää henkilökunnan tietoisuutta ympäristöystävällisestä toiminnasta työpaikalla.

Tähän ympäristöohjelmaan on koottu tietoa energiankulutuksesta, vedenkulutuksesta ja jätevesistä, jätehuollosta ja asiakkaiden informoinnista. Lisäksi jokaisen aiheen kohdalta löytyy ohjeita, millä tavalla voi itse omalla toiminnallaan edistää yrityksen ympäristöystävällisyyttä. Ympäristöohjelman lopusta löytyy yritykselle asetettuja tavoitteita lyhyelle ja pitkälle aikavälille.

Näin säästät energiaa

- Sammuuta valot ja virta sähkölaitteista työpäivän päätteeksi.
- Sammuuta sähkölaitteet, jos et käytä niitä.
- Hyödynnä luonnonvaloa mahdollisuuksien mukaan.
- Pidä lämpöpattereita ja ilmastointia päällä vain kun niille on todellista tarvetta.

Keittiö:

- Laske astianpesukoneen lämpötilaa energian säästämiseksi. Huomaa, että näin myös pesuaika pitenee.
- Käytä ruoanlaitossa sopivan kokoisia ja kannellisia astioita.
- Sulata kylmälaitteet säännöllisesti ja huolehdi niiden kunnosta.
- Säädä kylmälaitteiden lämpötilat oikeiksi, ei liian kylmiksi, ei liian lämpimiksi.
- Sijoita kylmälaitteet oikein ja varmista riittävä ilmankierto.

Aluetiimi:

- Käytä energiansäästölamppuja.
- Säädä rakenusten ja varastojen lämpötila oikeanlaiseksi.

Vedenkulutus ja jätevedet

Vesi

Yksi suomalainen kuluttaa vettä keskimäärin 155 litraa vuorokaudessa. Vettä kuluu eniten peseytymiseen ja vessanpöntön vetämiseen, seuraavina tulevat keittiössä kulutettava vesi sekä pyykinpesu. Vedenkulutukseen ei kuitenkaan vaikuta pelkästään ihmisten kulutus vaan se riippuu myös kalusteiden tasosta. Esimerkiksi vuotavat hanat kuluttavat paljon vettä, jos niitä ei kunnosteta heti. Lisäksi lämpimän veden käyttö vaatii paljon energiaa, sillä sitä kuluu veden lämmitykseen. Käyttämällä vettä säästeliäästi pienennetään myös energian kulutusta.

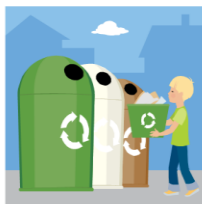
Jätevedet

Ihmisten vedenkulutus vaikuttaa ympäristöön, sillä käytännössä kaikki talouksissa käytetty vesi päättyy jätevedeksi. Jätevesien vaikutus voi olla haitallista ympäristölle, jos sen käsittelystä ei huolehdita asianmukaisesti. Ympäristön kannalta jätevesien käsittely on erittäin tärkeää, sillä jätevedet rehevöittävät vesistöjä, kuluttavat happea, lisäävät vesien typpi- ja fosforipitoisuutta sekä lisäävät orgaanisen aineen määrää vesistöissä.

Jätehuolto

Jätehuollon toimivuus leirintäalueella lisää niin viihtyvyyttä kuin siisteyttä. Hyvän jätehuollon tarkoituksena on edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja varmistaa ettei jäte aiheuta haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jätehuoltoon kuuluu kierrätys, jonka avulla voidaan vähentää huomattavasti kaatopaikalle ja polttolaitokselle menevän jätteen määrää. Lisäksi on hyvä pohtia omia kulutustottumuksiaan, koska niillä on yhteys jätteiden tuottamiseen. Mitä vähemmän jätettä syntyy, sitä vähemmän huolto kuormittuu. Useimmat kierrätettävät materiaalit voidaan ottaa uudelleen käyttöön tai niistä tehdään jotain uutta. Jätteiden lajittelu säästää ympäristöä ja jätehuoltomaksut pienenevät.

Vedenkulutus kuriin

- Käytä vettä säästeliäästi.
- Älä jätä hanoja turhaan valumaan.
- Käytä ympäristöystävällisiä pesu- ja puhdistusaineita.

Keittiö:

- Pese astiat ennemmin astianpesukoneessa kuin käsin.
- Pese täysii koneellisia ja valitse sopiva ohjelma astioiden likaisuuden mukaan.

Aluetiimi:

- Korjauta vuotavat hanat mahdollisimman pian.
- Säädä hanojen ja suihkujen virtaamat sopiviksi.
- Hyödynnä sadevettä keräämällä sitä esimerkiksi pihojen ja istutusten kasteluun.

Säästä luontoa lajittelemalla ja kierrättämällä

- Kierrätä kaikki työpaikalla syntyvä jäte. Muista myös ongelmajätteen oikeanlainen hävittäminen.
- Vältä kertakäyttöastoiden käyttöä.
- Muista, että sekajätteen vähentäminen tuo kustannussäästöjä yritykselle.

Vastaanotto:

- Pyydä asiakasta tuomaan saamansa karta ja muu infomateriaali takaisin vastaanottoon ja kierrätä ne seuraaville asiakkaille niiden ollessa vielä käyttökelpoisia.
- Vältä turhaa tulostamista ja kopiointia.

Keittiö:

- Pyri vähentämään orgaanisen jätteen syntymistä käyttämällä ensin vanhentuvat tuotteet sekä mitoittamalla oikein raaka-ainetilaukset.

Asiakkaiden informointi

Asiakkailla on tärkeä rooli leirintäalueen ympäristöystävällisessä toiminnassa, sillä heidän tekonsa vaikuttavat leirintäalueen säilymiseen sekä energian- ja vedenkulutukseen. Vaikka asiakkaat ovat yhä tietoisempia kestävästä kehityksestä käyttäytymisestä, ei heiltä voi automaattisesti sitä odottaa, jos asiakkaalle ei anneta riittävästi informaatiota. Henkilökunnan rooli asiakkaiden tiedottamisessa on erittäin tärkeä.

Neuvoja opasta

- Opasta ja kannusta asiakkaita ympäristöystävälliseen käyttäytymiseen mahdollisuuksien mukaan.
- Kerro missä kierrätyspisteet sijaitsevat.
- Jaa ECO Kalajoki – Opas kestäväan matkailuun -opasta asiakkaille.
- Kerro asiakkaille, mistä löytää lisätietoja ympäristöystävällisyyteen liittyen, jos et itse ehdi opastaa heitä.

- Merkittävien tupakkapaikkojen tekeminen tupakoitsijoille.
- ECO Kalajoki – Opas kestäväan matkailuun -oppaan jakaminen leirintäalueella yöpyville henkilöille sekä niiden esille laittaminen ravintolaan ja vastaanottoon, josta päiväkävijät saavat sen halutessaan ottaa mukaansa.
- Kartan toisella puolella olevien kirjoitusvirheiden välttäminen tulevina vuosina.
- ECO Kalajoki – Opas kestäväan matkailuun -oppaan antaminen henkilökunnalle perehdytyksen yhteydessä.
- Perehdytyksen aikana ympäristöasioiden esille ottaminen. Tietoa muun muassa ekopisteiden sijainnista, jätevesien tyhjennyksestä ja alueen luonnon merkityksestä.
- Vastaanoton turhan infomateriaalin karsiminen.
- Vastaanottoon keräyskartongin, paperin, sekajätteen, biojätteen ja pattereiden lajittelumahdollisuudet.
- Ravintolaan lasin, metallin, keräyskartongin, paperin, biojätteen, sekajätteen ja pattereiden lajittelumahdollisuudet.

Tavoitteet

Jotta yritys pääsee ympäristöohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin, uudistukset ja kehityskohteiden parannukset on hyvä tehdä vaiheittain. Yrityksen tulee suunnitella ja pohtia tarkkaan mihin muutoksiin sen resurssit riittävät milläkin hetkellä. Tavoitteet muutoksille on asetettava niin, että ne on realistista saavuttaa ja niiden toteuttamiseen on riittävästi aikaa. Seuraavat tavoitteet on jaoteltu kahteen ryhmään, lyhyellä aikavälillä (1–2 vuoden sisällä) ja pitkällä aikavälillä (3–5 vuoden sisällä) mahdollisesti toteutettaviin muutoksiin.

1–2 vuoden sisällä toteutettavia tavoitteita:

- Pienten yleisten roska-astioiden lisääminen leirintäalueelle sekä rannalle.
- Yksinkertaisten opasteiden laatiminen ekopisteille suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.
- Ekopisteiden hyvästä säilytyksestä huolehtiminen.
- Jokaisen ekopisteen merkitseminen karttaan.
- Ekopisteiden lajittelumahdollisuuksien kasvattaminen. Isoihin ekopisteisiin lasin, metallin, keräyskartongin, paperin, biojätteen ja sekajätteen sekä pattereiden lajittelumahdollisuudet. Pieniin ekopisteisiin sekajätteen, paperin sekä lasin lajittelumahdollisuudet.

3–5 vuoden sisällä toteutettavia tavoitteita:

- Huoltorakennusten yksi ja kaksi kunnostaminen.
- Liiketunnistimien avulla syttyvien valojen asentaminen yleisiin tiloihin, kuten vessoihin, suihkuihin, keittokatosiin ja huoltorakennuksiin sekä ulkovaloihin.
- Tavallisten hanojen ja suihkujen vaihtaminen automaattisiksi huoltorakennuksissa, vessoissa sekä muissa yleisissä tiloissa.
- Vanhojen vessanpönttöjen vaihtaminen uudempiin, joissa on iso ja pieni huuhtelu vaihtoehdot.
- Käsipaperin korvaaminen uudelleen pestävillä käsipyyhkeillä.
- Biojätteen kompostointi leirintäalueella ja kompostoinnista syntyvän mullan käyttäminen hyödyksi, esimerkiksi istutuksissa.
- Ympäristöystävällisyyteen liittyvien tehtävien lisääminen lasten puuhakirjoihin.

”Yksi kangaspyyhkeillämme tarjoaa elinkaarensa aikana vähintään 11 000 kasicien kuivausta. Vastaava määrä kasicenkuivauskertoja tuottaisi käytettävien paperipyyhkeiden määrästä riippuen 35-72 kiloa jätettä.”

Lindström

Lähteet:

www.energia.fi

www.findikaattori.fi

www.lindstrom.fi

www.motiva.fi

www.vihreapolku.info

www.ymparisto.fi

Tekijät:

Laura Juottonen & Miriam Nieminen

